

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

BEDÝNKY PŘÍBĚHŮ VIETNAM

METODICKÉ A PRACOVNÍ LISTY
pro 3.–4. ročník

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

Jak pracovat s metodickými materiály?

Dostávají se Vám do rukou metodické materiály pro práci s dětmi – **Bedýnky příběhů**, které vycházejí z dlouhodobého projektu InBáze zaměřeného na realizaci multikulturních vzdělávacích programů ve školách a dalších veřejných prostorech. Kultura konkrétních zemí je dětem a dospělým přiblížena pomocí vyprávění pohádek, povídaní o zemi a výtvarných dílen, na nichž mají účastníci možnost své zážitky zpracovat pomocí tradičních materiálů a technik dané země.

Veškeré naše zkušenosti z realizace stovek programů v pražských i mimopražských školách jsme se snažili vložit do následujících metodických materiálů a předkládáme Vám metodiku zaměřenou na **Vietnam**.

Materiály jsou zpracované jako inspirace v rámci **průřezového tématu multikulturní výchova** a mají sloužit jako odrazový můstek k poznávání jiných kultur. Každý z nás má svůj vlastní postoj a přístup k výuce a při kontaktu s dětmi jim také předáváme své zkušenosti a názory, proto při práci s metodikou můžeme volit a upravovat aktivity a témata, která nás zajímají a jsou vhodná pro konkrétní věk a danou skupinu dětí, se kterou právě pracujeme. Časová dotace u aktivit je také orientační, a je třeba ji vždy zvážit a přizpůsobit konkrétním podmínkám.

Metodické materiály mají několik částí. **Kultura a jazyk** konkrétních zemí **jsou dětem přiblíženy pomocí pohádek**, které pomáhají poznat osobitost země a představují tak důležitý **pramen k pochopení identity lidí**, kteří z ní pocházejí. Dále jsou v metodice informace o dané zemi zpracované do jednotlivých předmětů: *Český jazyk, Matematika, Prvouka, Výtvarná a pracovní výchova, Anglický jazyk, Hudební výchova a Tělesná výchova*.

V materiálech najdeme **pracovní listy s nejrůznějšími úkoly**, pohybové a výtvarné činnosti, ale i hudební a divadelní aktivity, jazykové hry, audionahrávky a video ukázky, odkazy na tipy a zajímavosti. Tyto aktivity jsou představeny s využitím **různých výukových metod a strategií**, jako jsou například: skupinová, párová a samostatná práce, didaktická hra, zážitková metoda, projektové vyučování, prezentace, výklad, diskuse, čtení, pozorování, předvídání, brainstorming, poslech a imitace a další.

Jedná se o **určitý návod**, jak s informacemi o konkrétní zemi pracovat, ale není nutné se snažit zařadit do výuky všechny aktivity a striktně dodržovat navržené postupy a instrukce. **Metodika funguje jako celek** a jednotlivé oblasti jsou vzájemně provázány, **ale také ji můžeme rozdělit na jednotlivé části** a pracovat s nimi zvlášť v průběhu roku.

Přejeme příjemnou zábavu při práci s metodikou.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

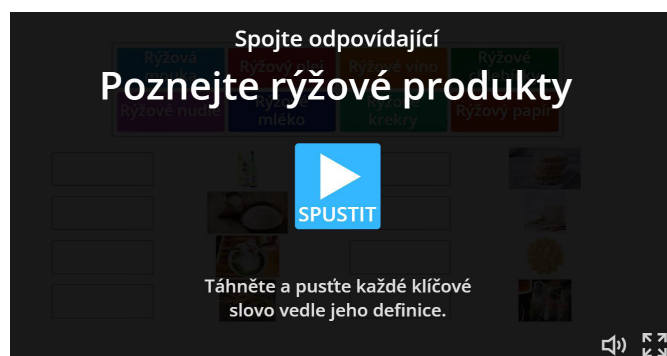
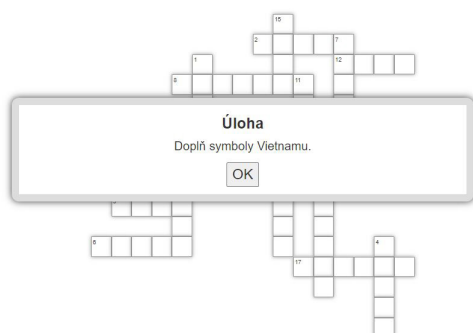
K metodickým a pracovním listům byly vytvořeny i **interaktivní materiály**.

Níže na portálech **Wordwall.net** a **LearningApps.org** naleznete interaktivní aktivity pro žáky k předmětům **Prvouka** a **Hudební výchova**.

Prvouka: **symboly Vietnamu, pěstování rýže a rýžové produkty**

Hudební výchova: **tradiční nástroje**

V aplikaci Wordwall můžete u dané aktivity také přepínat téma dole a šablony s odlišnými interaktivními prvky vpravo.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

METODICKÉ LISTY – POHÁDKA (PL 1–3)

Mezioborové vztahy:	Český jazyk, Prvouka (Vlastivěda), Výtvarná výchova, Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, brainstorming, moderování, řízená diskuze, samostatná a skupinová práce, prezentace, storytelling, kladení otázek, rozhovor, práce s textem, projektové vyučování, asociace
Časová dotace:	2–3 vyučovací hodiny
Cíle:	poznávání cizí kultury pomocí pohádek, uvědomění si interkulturních rozdílů, rozvoj kreativity, práce s myšlenkovou mapou, rozšíření slovní zásoby
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní listy (PL1–3), psací potřeby

Postup:

1) Pustíme žákům animovanou verzi pohádky ve vietnamštině z youtube [ZDE](#). Neprozradíme žákům název, ani o čem pohádka je či v jakém je jazyce. Cílem této varianty je, aby se žáci částečně dokázali vcítit do svých spolužáků z jiných kultur, kteří se teprve učí česky a na začátku svého adaptačního procesu potřebují nejvíce empatie a též pomoc od svých českých spolužáků. Zároveň podporujeme dvojjazyčnost u dětí-cizinců, kteří již mluví česky.

Po skončení videa se zeptáme žáků: *Rozuměli jste jazyku v pohádce? A jak jste se cítili?* Poté můžeme navázat na diskuzi, jak to mohou mít děti-cizinci obtížné ve školách kvůli jazykové bariéře a odlišné kultuře. *A tahle se může cítit váš spolužák, který pochází z jiné kultury a jeho mateřský jazyk je jiný než čeština.* Pokud máme ve třídě žáka s odlišným mateřským jazykem (OMJ), můžeme se zeptat na jeho mateřský jazyk a zmínit výhody vícejazyčnosti. Můžeme zapojit žáka s OMJ do diskuze podle jeho možností.

2) Dále se ptáme žáků *V jakém jazyce si myslíte, že byla pohádka vyprávěná?* Necháme žáky chvilku hádat, pokud nikdo neuhodne cizí jazyk, prozradíme jim to. *Byla ve vietnamštině/ve vietnamském jazyce. Jak vám zněla vietnamština? Podobá se češtině?*

3) Nyní se zeptáme žáků na děj pohádky, co si zapamatovali po prvním zhlédnutí videa. Vytvoříme společně myšlenkovou mapu k pohádce na tabuli. Uprostřed tabule napíšeme slovo pohádka a ptáme se na něj šesti otázkami (Kdo? Co? Kdy? Kde? Jak? Proč?), které vepíšeme do hlavních bublin. Např. následovně:

- KDO? Kdo vystupuje v pohádce?
- CO? Co se stalo v pohádce?
- KDY? Kdy k tomu došlo?
- KDE? Kde se to přihodilo?
- JAK? Jak se to stalo?
- PROČ? Proč k tomu došlo?

Odpovědi žáků po prvním zhlédnutí zaznamenáme do mapy. Poté znovu žákům pustíme video, aby si mohli udělat podrobnější poznámky k otázkám. Video zastavujeme dle potřeby žáků. Jakmile jsou hotovi, necháme jim prostor pro brainstorming a odpovědi zařazujeme do konkrétních bublin. Vytváříme tak společně myšlenkovou mapu.

Myšlenková mapa pomáhá žákům naučit se pokládat otázky a zároveň vyhledat důležité informace. Dále je vede k lepšímu chápání tématu a také výrazně podporuje jejich paměť.

4) Práce s pracovními listy

Rozdáme žákům **PL1**, na němž si vytvoří **přebal pohádky** (první stranu knihy), namalují svoji ilustraci a vymyslí název. Potom odhalíme skutečný název pohádky a porovnáme s výtvary žáků.

V **PL2** doplní žáci chybějící slova do přísloví. Zkontrolujeme správnost odpovědí a zeptáme se, jestli všichni chápou význam přísloví. Žáci poté vyberou přísloví, které vyplývá z pohádky a vysvětlí proč.

Z pohádky vyplývají tato přísloví: **Bez práce nejsou koláče. Komu se nelení, tomu se zelení. Jak zaseješ, tak sklidiš.**

Dále můžeme diskutovat s žáky, jaké další **poselství** můžeme nalézt v pohádce.

Příběh o vodním melounu přináší mnoho hlubokých ponaučení. Přestože byl jeho otec velmi mocný, Mai An Tiem neváhal **vyjádřit a obhájit svůj pohled na život**: „Darované je starost, věnované je dluh.“ a „Jen to, co jsme vytvořili našima rukama, je skutečně naše.“

Od prvních dnů, kdy byl vyhoštěn na opuštěný ostrov, až do chvíle, kdy měl zahradu s mnoha sladkými plody, vyřezal své jméno na melouny a rok co rok je vypouštěl do moře. Nakonec byl pozván do paláce svým otcem, příběh nese poselství a chce nám připomenout, že: **Lidé mají vždy mimořádnou sílu, vše lze překonat, pokud vyvinou úsilí a vytrvají. Naučte se žít své sny a nikdy nepřestávejte doufat v budoucnost.**

Když král dovolil manželům vrátit se na pevninu, Mai An Tiem nezapomněl přinést lahodné melouny a semena, aby lidi naučil, jak melouny pěstovat. Zde nám princ dává velkou lekci o **synovské zbožnosti, úctě k vlastním rodičům a předkům, velkorysosti a sdílení.**

Mai An Tiem se nezalekl chudoby a překonal svůj osud. Zasadil **semínka víry a štěstí** v životě jako zasadil melouny na opuštěném ostrově a těžkosti překonal svou **pracovitostí, inteligencí a kreativitou.**

Ve druhém úkolu **PL2** necháme žáky popřemýšlet, jak sami chápou vietnamské přísloví **Darované je starost, věnované je dluh.** Poté se ptáme žáků: *Jaký si myslíte, že má toto přísloví význam? Vyjadřuje to, že bychom neměli přijímat žádné dary od druhých, protože se později musíme dárci odvděčit, a možná ještě ve větší míře.* Tato věta odkazuje na vzájemný prospěch obou stran.

Pokračujeme s žáky v diskuzi nad významem darování a přijímání darů, že vždy nemusí platit toto přísloví. Ptáme se: *Kdy dostáváte dárky? Na Vánoce, na narozeniny, na svátek, za vysvědčení apod. A jak se cítíte, když dostanete dárek? Máte radost? Kdokoli (rodiče, prarodiče, sourozenci, kamarádi...), kdo nás obdaruje, nám chtěl udělat radost a platí to i naopak. Darujeme někomu dárek, protože toho člověka máme rádi a chceme mu udělat radost.*

V **PL3** si žáci představí, že se ocitli na pustém ostrově a mají si vybrat předměty, které by jim život na ostrově usnadnily, a věci, které tam potřebovat nebudou. Poté mohou namalovat další tři věci, které by si chtěli s sebou na ostrov vzít.

TIP: Hra *Sám na pustém ostrově*

Můžeme si se žáky zahrát hru *Sám na pustém ostrově*. Žáci mají za úkol přijít na to, jaké věci si s sebou mohou vzít na pustý ostrov, aby přežili. Začínáme u sebe a zmíníme dvě věci, které bychom si my na pustý ostrov vzali. Pak pokračují jednotliví žáci. A my komentujeme: *přežiješ/nepřežiješ.*

Klíč spočívá v počátečních písmenech jména a příjmení. Přežije pouze ten žák, jehož věci k přežití začínají na počáteční iniciály jeho jména a příjmení. Jmenuje-li se tedy žák např. Jakub Malý, přežije

s jablkem a mlýnem, Jitkou a medem, ječmenem a mrazem apod. V každém kole musí žák slova obměnit.

Někteří žáci objeví klíč hned, jiným to může trvat déle. Ti, co už ho znají, jej nesmí prozradit, mohou ale ostatním napovědět, s čím by přežili. Prohrává ten, který na to nepřijde a nechá se poddat.

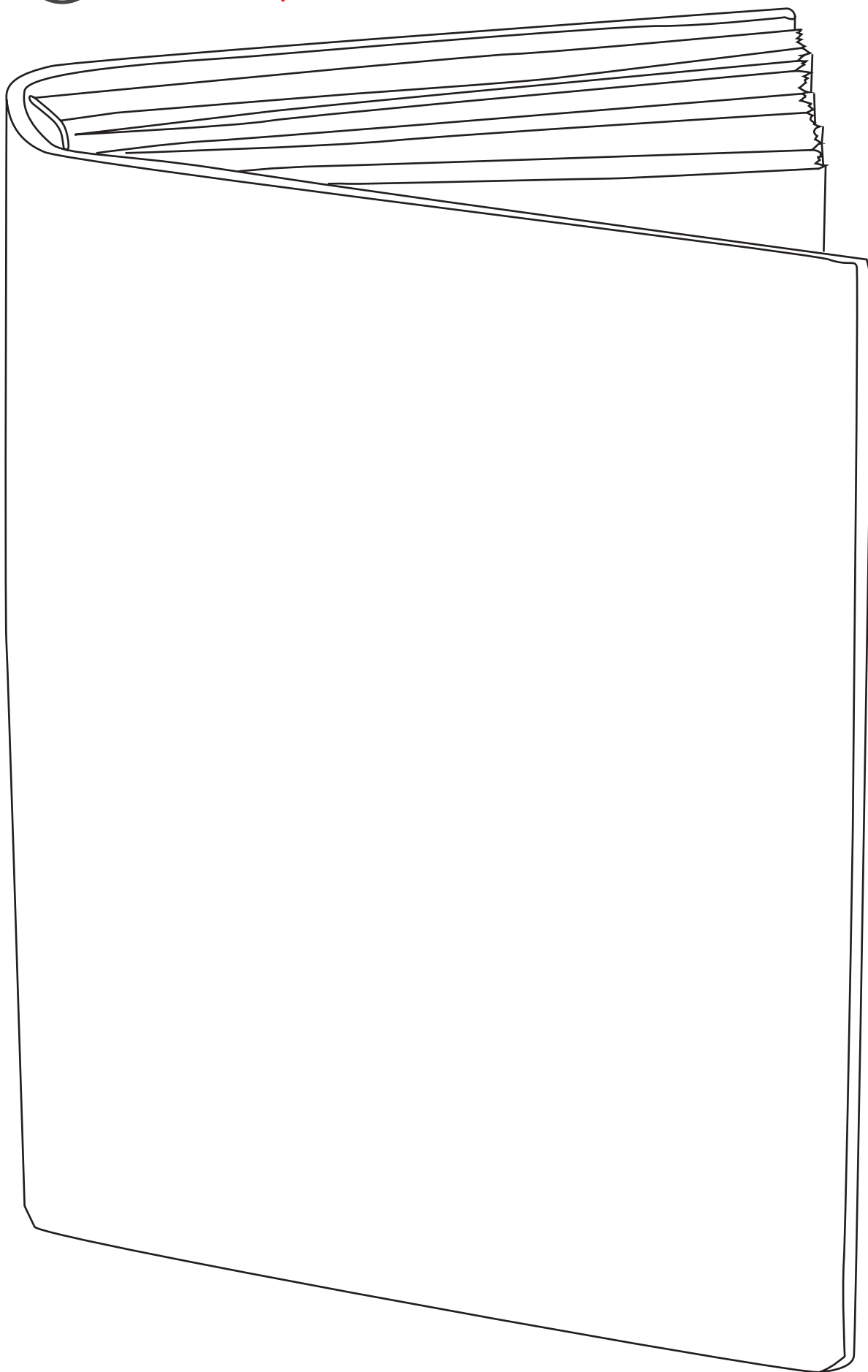
Možné tipy na další klíče:

- podle počátečních písmen města a ulice, kde žák bydlí
- podle počátečního písmene křestního jména žakových sourozenců
- podle iniciál nejoblíbenějšího autora knih, herce, zpěvačky každého žáka
- podle počátečních písmen žakovy oblíbené knihy, filmu

Navrhni ilustraci a název pro obálku pohádky (přední strana knížky).

Doplň věty a podtrhni přísloví, která vyplývají z pohádky.

Bez _____ nejsou koláče. Pes, který štěká, _____.

Dvakrát _____, jednou _____. _____ má krátké nohy.

Komu se _____, tomu se zelení. Jak _____, tak sklidiš.

Kdo jinému jámu _____, sám do ní _____.

V pohádce můžeme též najít jedno vietnamské přísloví “*Của biếu là của lo, của cho là của nợ.*” Najdeš jeho český překlad v tomto odstavci? Nápoděda: Je to věta, která rozzlobila krále.

Král měl An Tiêm velmi rád, dokonce ho oženil se svou dcerou, krásnou Ba a daroval mu kus svého jmění. Celé rodině se dařilo a brzo se jim narodily děti. Po čase se ke králi doneslo, že An Tiêm mezi lidmi pronesl větu: „Lepší je, udělat si vše sám. Darované je starost, věnované je dluh.“ Tato věta krále rozhněvala, rozhodl se proto nevděčného An Tiêm vyzkoušet, zda dokáže přežít i bez jeho pomoci.

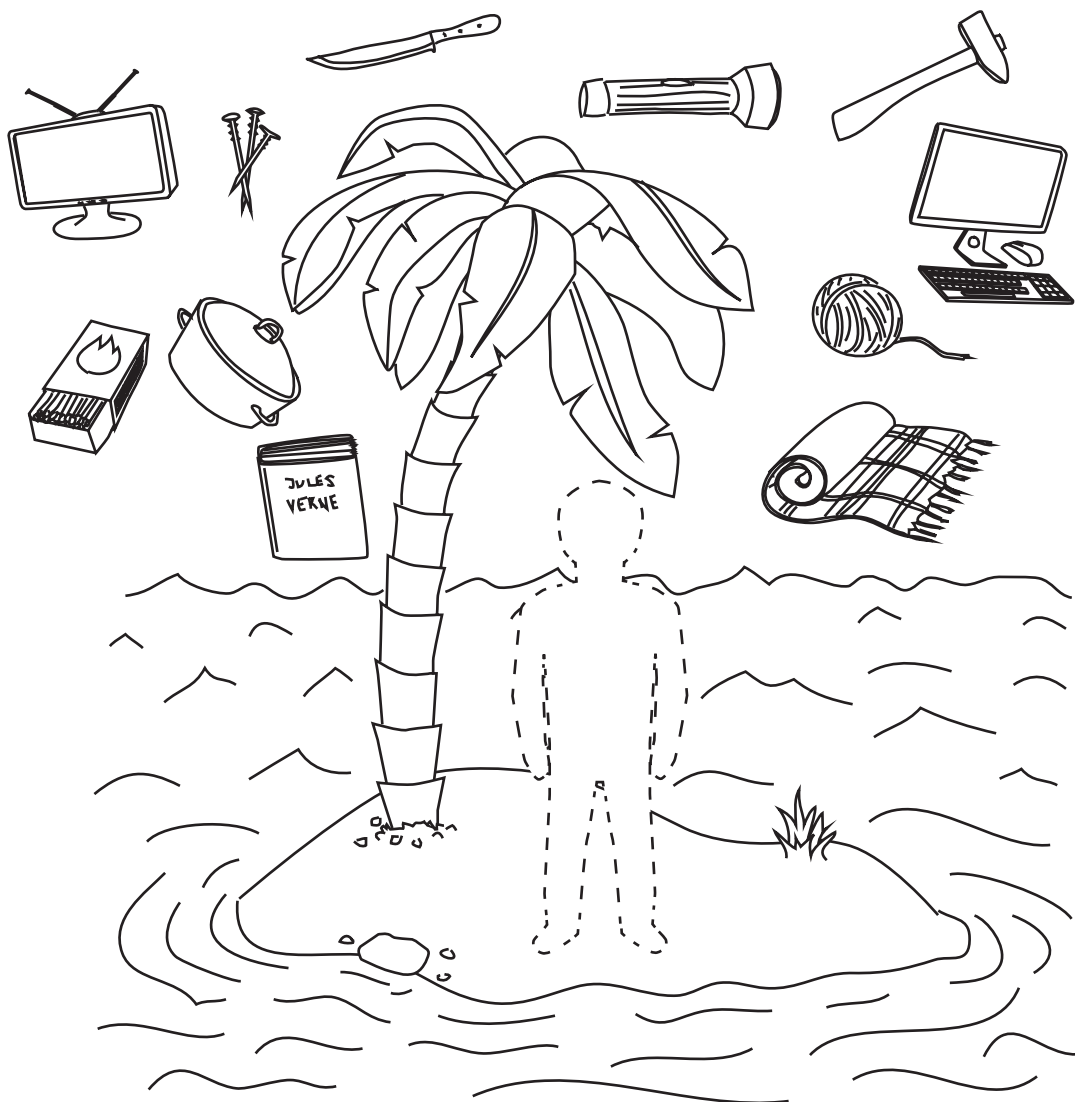

Jak chápeš toto přísloví?

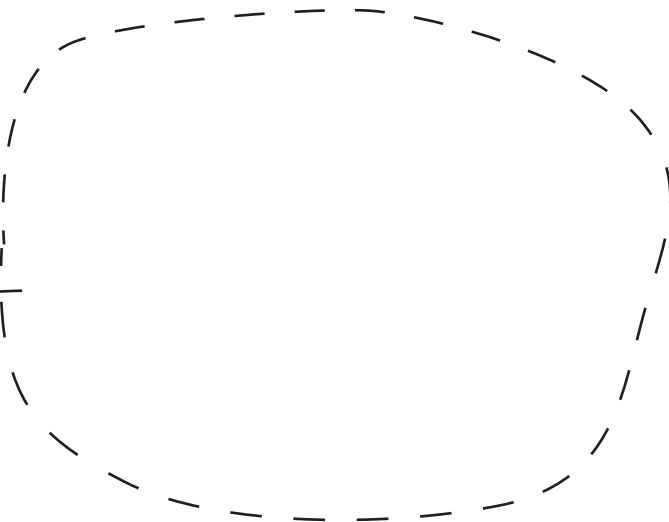
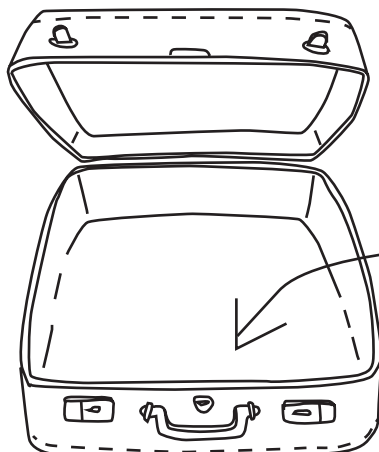

Představ si, že by ses sám/sama dostal/a na pustý ostrov. Dokresli si tvář a oblečení a potom vyber a zakroužkuj věci, které by ti na ostrově usnadnily život. Věci, které bys určitě nepotřeboval/a, škrtni.

Na pustý ostrov si můžeš s sebou ještě zabalit další tři věci. Co to bude? Napiš nebo nakresli.

METODICKÉ LISTY – ČESKÝ JAZYK (PL 4–6)

Mezioborové vztahy:	Prvouka (Vlastivěda), Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, brainstorming, moderování, řízená diskuze, samostatná a skupinová práce, prezentace, storytelling, kladení otázek, rozhovor, práce s textem, projektové vyučování, asociace
Časová dotace:	2–3 vyučovací hodiny
Cíle:	poznávání cizí kultury pomocí pohádek, uvědomění si interkulturních rozdílů, rozvoj kreativity, práce s myšlenkovou mapou, rozšíření slovní zásoby
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní listy (PL4–6), psací potřeby

Postup:

1) V první části pracujeme s textem pohádky. Pokud již navazujeme na předchozí část metodiky, zkusíme žákům rozdat do dvojic **PL4**. Jejich úkolem bude seřadit za sebou správně úryvky s dějem pohádky a zjistit, co je tajenkou.

Pokud s tématem pohádky teprve začínáme, nejprve si s žáky text přečteme, nalezneme ho v knize pohádek **Bylo nebylo** ZDE a teprve poté rozdáme **PL4**.

Řešení:

N	G	A		S	O	N
---	---	---	--	---	---	---

Předpokládá se, že opuštěný ostrov, kam byl Mai An Tiem vykázán, leží v obci *Nga Phú*, v okrese *Nga Sơn* a nyní se již stal součástí pevniny. V této obci je chrám *Mai An Tiêm*, který byl postaven na jeho počest a kde se každoročně koná festival na jeho památku od 12. do 15. března. Ukážeme žákům na interaktivní tabuli, kde se nachází okres **Nga Son** a **An Tiemův chrám**.

2) Na **PL5** si žáci procvičí antonyma, dále ocenění vlastností člověka a popisy lidí. Žáci pracují samostatně, společně si odpovědi procházíme. Dále na tomto pracovním listu mají žáci za úkol popsat, jaké vlastnosti se jim líbí na nejlepším kamarádovi či kamarádce.

líný x pracovitý, lakomý x štědrý, netrpělivý x trpělivý, negativní x pozitivní, hloupý x chytrý, zlý x hodný

3) V další části představíme žákům vietnamský jazyk. **Vietnamština** (*tiếng Việt*) je úředním jazykem Vietnamu. Je mateřským jazykem 90 % Vietnamců a druhým jazykem etnických menšin (např. Khmérové, Hmongové atd.), které představují zbylých 10 % vietnamské populace. Dále ve světě tímto jazykem mluví další 3 miliony lidí, jsou to především vietnamští emigranti.

Můžeme se zeptat žáků, jestli má čeština s vietnamštinou něco společného. Oba jazyky používají k zápisu jazyka **latinku**.

Ve Vietnamu se dříve psalo čínskými znaky, jelikož byl Vietnam dlouho pod **čínskou nadvládou**. Nicméně dnešní vietnamská abeceda je už založena na latince. První přepisy vietnamštiny do latinky jsou datovány od roku 1520, kdy zde působili křesťanští jezuitští misionáři z Portugalska a Itálie. I když existoval přepis vietnamštiny do latinky, téměř nikdo ho dalších více než 200 let nepoužíval. Od roku 1887 se ale území Vietnamu dostalo pod vliv Francie a vznikla Francouzská Indočína, a tak v roce 1910 došlo ke standardizaci vietnamštiny a uzákonění upravené latinky.

Vietnamská abeceda je seřazena podle stejného abecedního řazení jako česká abeceda. V současnosti má **vietnamská abeceda 29 písmen**, tedy méně než ta naše.

Vietnamská abeceda se skládá z **12 samohlásek** a **17 souhlásek**. Kromě 17 souhlásek se rozlišuje ve vietnamštině ještě dalších **11 souhlásek**, které se skládají ze dvou či třech písmen: **ch** [č], **gh** [g], **gi** [z], **h** [ch], **ng** [n], **ngh** [n], **nh** [ň], **ph** [f], **qu** [q], **th** [θ], **tr** [č]

A a	Ă ă	Â â	B b	C c	D d	Đ đ	E e	Ê ê	G g	H h	I i	K k	L l	M m
N n	O o	Ô	Ơ ơ	P p	Q q	R r	S s	T t	U u	Ư ư	V v	X x	Y y	

Můžeme pustit žákům video **ZDE**, které jim přiblíží výslovnost konkrétních písmen ve vietnamské abecedě.

4) Rozdáme žákům **PL6**, kde žáci vyberou ta písmena, která nejsou v české abecedě a zkusí si je napsat.

Řešení: vietnamská abeceda má **1 souhlásku** a **6 samohlásek**, které nenajdeme v české abecedě:
đ – ă – â – ê – ô – ơ – ư

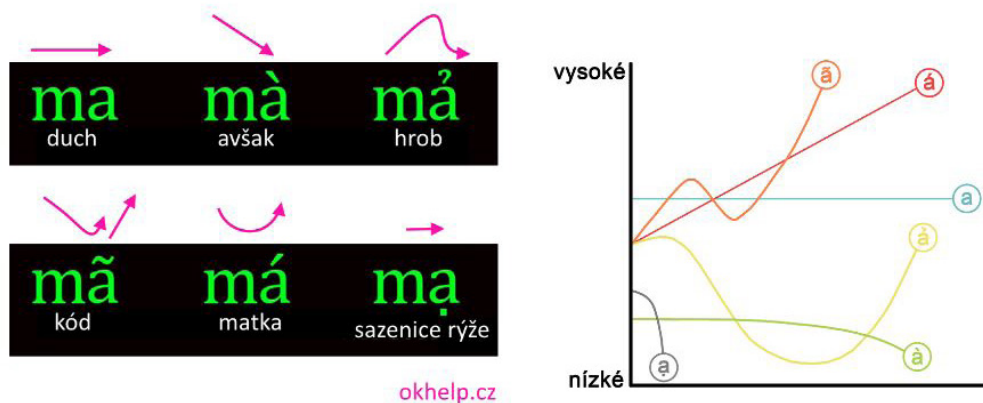
V dalším úkolu **PL6** napíší žáci naopak česká písmena, která zase chybí ve vietnamské abecedě.

Řešení: Naopak zase nenajdeme ve vietnamské abecedě těchto 11 souhlásek z české abecedy: **č – ď – f – ch – j – ř – š – ť – w – z – ž**

Vysvětlíme žákům, že tato písmena mohou způsobit vietnamským mluvčím nebo jiným cizincům problémy s výslovností a naopak pro české mluvčí je zase velmi obtížné vyslovit hlásky, které nejsou součástí české abecedy.

Jelikož vietnamština je **tónový jazyk**, používá řadu **diakritických znamének** u samohlásek pro označení **tónů**. Vietnamština rozlišuje **šest základních tónů** řeči, kdy pro nás totožně znějící slovo znamená pokaždé něco jiného, často diametrálně odlišného. Mluvčímu sdělují, jakým tónem je zapotřebí dané slovo vyslovit.

Pustíme žákům **6 tónů ma ZDE**, kde žáci uslyší rozdíly ve znění tónů. Tóny rozlišujeme na vysoké (a, ă, á) a nízké (à, ằ, ạ).

Můžeme žákům přiblížit tyto tóny také konkrétně na příkladu z pohádky O melounu. *Vzpomenete si, jaké ovoce pěstoval An Tiem na ostrově?* Byl to meloun. Ve vietnamštině se řekne meloun **đuà**, ale stačí, když vyměníme prostřední písmeno a dostaneme úplně jiné významy.

- meloun = **đuà**, výslovnost **ZDE**, **ů bez označení**
- ananas = **đuà**, výslovnost **ZDE**, **ů – ů s čárkou**
- kokos = **đuà**, výslovnost **ZDE**, **ů – ů s obrácenou čárkou**

Zeptáme se žáků, jestli slyšeli mezi těmi třemi slovy nějaký rozdíl ve výslovnosti.

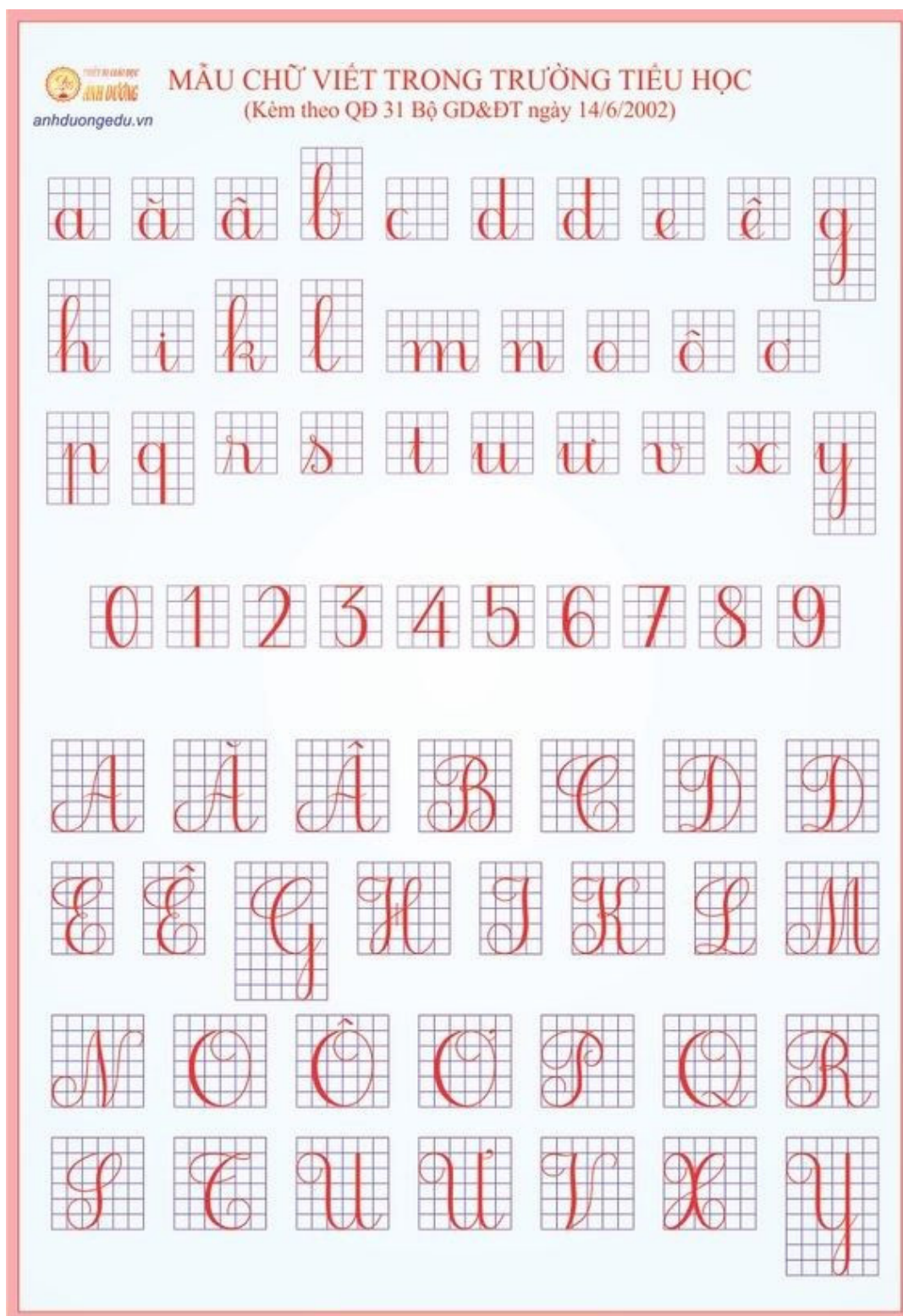
EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

5) Dalším tématem je **krasopis**, na něž se klade na prvním stupni základní školy ve Vietnamu velký důraz. Existuje staré vietnamské přísloví „*Nét chữ nết người*“ /net ču net nguoi/, což znamená, že váš rukopis odráží vaši osobnost. Vietnamci věří, že když si dítě sedne a trpělivě cvičí svůj rukopis, trénuje tím svou koncentraci a trpělivost, které jsou důležitou součástí osobnosti. Domnívají se také, že pokud člověk dobře píše, znamená to, že je opravdu pečlivý, trpělivý a cílevědomý, a naopak, špatně píšící člověk je někdo bez trpělivosti a pečlivosti.

Uspořádej následující úryvky podle toho, jak šel děj pohádky. Poté z každého úryvku vypiš do tajenky písmeno v závorce. Zjistiš tak jméno oblasti, v níž se nacházel ostrov, na nějž byl An Tiem vyhnán králem.

An Tiem začal označovat melouny a posílal je na širé moře. Zanedlouho na ostrov začalo připlouvat mnoho lodí. Všichni cestující s sebou měli dary či jiné zboží, které za melouny nabízeli. A tak se An Tiem stal obchodníkem s melouny. (O)

An Tiem pronesl mezi lidmi větu, která krále velmi rozzlobila. Starý král proto nechal An Tiêma i s celou rodinou vyhnat na daleký opuštěný ostrov. (G)

Král viděl, že i bez jeho pomoci může An Tiem s rodinou žít šťastný a blahobytný život. Zalitoval svého rozhodnutí a chtěl, aby se An Tiem s rodinou vrátil zpátky. An Tiêm na pevninu přivezl i sazenice, které pak rozdělil mezi lidi a ukázal jim, jak toto velké a chutné ovoce pěstovat. Plod, který připlouval z moře, dostal název „vodní meloun” a říkáme mu tak dodnes. (N)

Při lovu racků objevil An Tiem cosi červeného s černými peckami. Neznámá semínka vzal s sebou, zasadil je do země a poctivě zaléval. Brzy z peciček vyrašily malinké lístky, poté vyrostly květy a z nich malé plody, které se neustále zvětšovaly. (A)

Král měl An Tiêma velmi rád a tak ho oženil se svou krásnou dcerou jménem Ba a daroval mu část svého jmění. Celé rodině se dařilo a brzy se jim narodily děti. (N)

Rodina zjistila, že jsou neznámé plody zralé díky hejnu racků, kteří se nad ně slétli a pár jich nechali nazobaných. Ovoce bylo chutné, voňavé, sladké a také zahnilo žízeň. Pěstování melounů se stalo hlavní obživou celé rodiny. (S)

Tajenka:

--	--	--

--	--	--

Napiš antonyma (slova opačného významu) k těmto přídavným jménům a zjistíš vlastnosti, které měl An Tiem.

Líný _____

Lakomý _____

Netrpělivý _____

Negativní _____

Hloupý _____

Zlý _____

Napiš, jaké vlastnosti se ti líbí na tvém nejlepším kamarádovi/kamarádce. Např. Líbí se mi, jak David hraje dobře fotbal. Líbí se mi, že je Anička hodná ...)

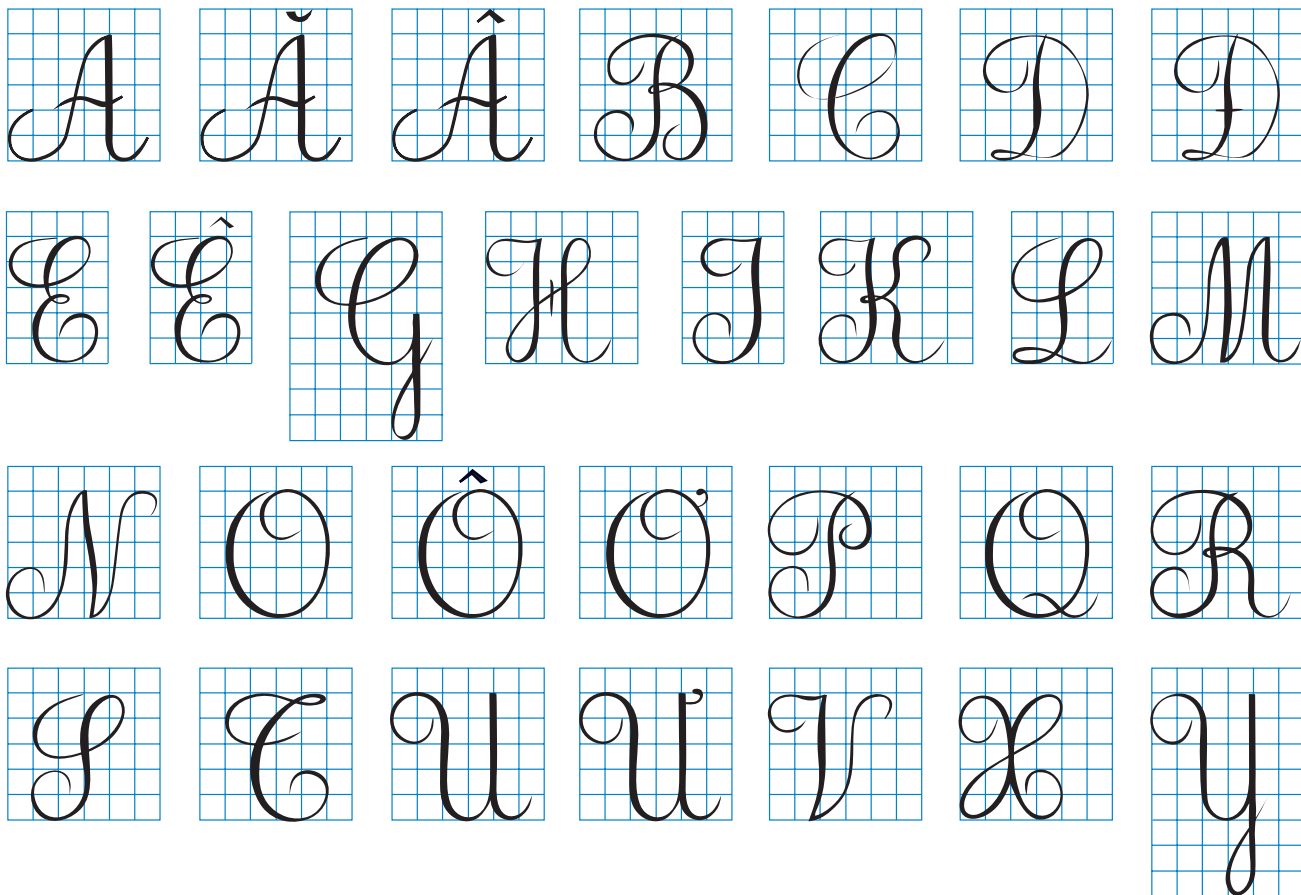
Můj/moje nejlepší kamarád/ka je _____

Líbí se mi na něm/ní _____

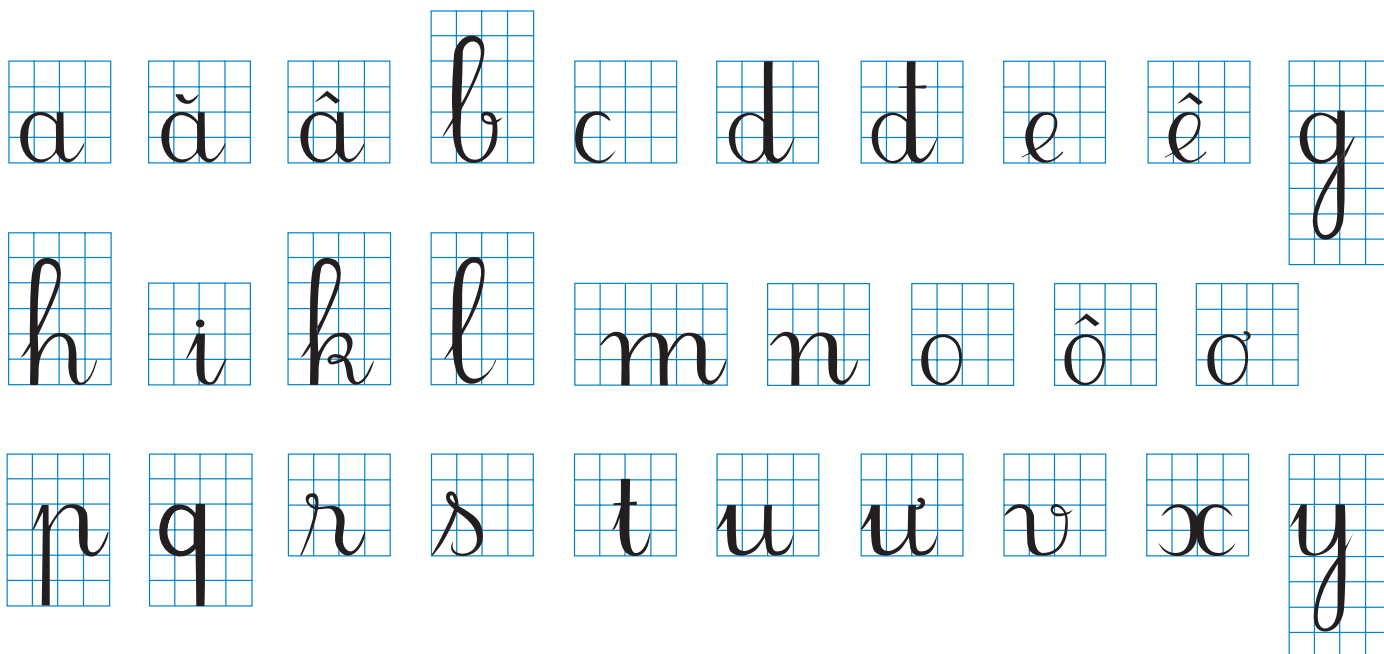

Vyber z vietnamské abecedy ta velká písmena, která v české abecedě nenajdeme a zkus si je napsat.

Vyber z vietnamské abecedy ta malá písmena, která v české abecedě nenajdeme a zkus si je napsat.

Sem vypiš česká písmena, která vietnamská abeceda nemá.

Zkus si napsat krasopisně základní vietnamské fráze:

Xin chào (Ahoj)

Tạm biệt (Na shledanou)

Cảm ơn (Děkuji)

Vâng/Dạ (Ano)

Không (Ne)

METODICKÉ LISTY – MATEMATIKA (PL 7–9)

Mezioborové vztahy:	Prvouka (Vlastivěda), Výtvarná výchova, Český jazyk, Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, moderování, řízená diskuze, samostatná práce, rozhovor, práce s textem, projektové vyučování
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Cíle:	procvičování matematických operací (sčítání, odčítání, násobení, dělení, práce se zlomky), seznámení se s reáliemi Vietnamu (hlavním město Hanoj, nejvyšší hora)
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, pracovní listy (PL7–9), psací a kreslicí potřeby

Postup:

1) V prvním úkolu se vrátíme zpátky k pohádce. Ptáme se žáků *Vzpomenete si, co pěstoval hlavní hrdina pohádky na ostrově?* Dále rozdáme žákům **PL7** na procvičování zlomků.

2) Před dalším úkolem **PL7** si představíme hlavní město. Ptáme se žáků *Víte, jaké je hlavní město Vietnamu?* Je jím **Hanoj**, vietnamsky *Hà Nội* /ha noi/. Ukážeme si na mapě nebo interaktivní tabuli, kde se nachází.

Hanoj byla založena na začátku 11. století pod jménem *Thăng Long* /thang long/ čili **Město vzlétajícího draka**. Podle legendy zde tehdejší císař spatřil draka a rozhodl se na tom místě založit město. S krátkými přestávkami byla Hanoj hlavním městem, a to až do počátku 19. století, kdy se dynastie Nguyen rozhodla přesunout hlavní město do města Hué /hue/. Poté byla Hanoj v roce 1883 hlavním městem francouzského protektorátu **Tonkin** a v letech 1954–1976 se stala též hlavním městem severního Vietnamu (tj. **Vietnamské demokratické republiky**). Avšak status opravdového hlavního města Vietnamu získala až po sjednocení země v roce 1976.

Hanoj prošla mnoha různými jmény, než získala současný název. *Hà Nội* znamená v překladu **Město mezi řekami** (též **Uvnitř řek** nebo **na vnitřní straně řeky**) – onou řekou se rozumí Rudá řeka, na jejímž jižním břehu Hanoj leží.

Město se pyšní zachovalým **historickým centrem** s úzkými domy a 36 uličkami. Každá z ulic dostala jméno podle některého z řemesel – najdeme tu tak ulici Vějířovou, Kloboukovou, Uhelnou a mnohé další. V některých těchto ulicích se řemesla stále provozují, ovšem už pouze výjimečně. Ve většině z nich si dnes můžeme koupit suvenýry nebo se večer posadit na stoličku a pochutnat si na zdejším jídle (tzv. street food).

Rozdáme žákům **PL8**, kde bude jejich úkolem vypočítat příklady a poté podle čísel vybarvit obrázek **Jezera navraceného meče**, vietnamsky *Hồ Hoàn Kiếm* /ho hoan kiem/, jednoho ze symbolů města.

Řešení:

světle zelená

$$8 \cdot 9 = 72$$

$$5 \cdot 7 = 35$$

$$14 + 52 = 66$$

tmavě zelená

$$100 : 10 = 10$$

$$51 - 8 = 43$$

$$25 : 5 = 5$$

modrá

$$3 \cdot 8 = 24$$

$$327 + 15 = 342$$

$$700 - 55 = 645$$

hnědá

$$2 \cdot 7 = 14$$

$$61 - 35 = 26$$

$$54 : 6 = 9$$

šedá

$$4 \cdot 10 = 40$$

$$12 : 6 = 2$$

$$71 - 59 = 12$$

černá

$$2 \cdot 9 = 18$$

$$6 \cdot 6 = 36$$

$$30 + 47 = 77$$

červená

$$32 : 8 = 4$$

$$34 + 50 = 84$$

$$69 - 8 = 61$$

žlutá

$$9 \cdot 3 = 27$$

$$30 : 5 = 6$$

$$32 - 10 = 22$$

Podle legendy se tehdejšímu císaři, jménem *Lê Lợi* /le loi/ podařilo osvobodit svou zemi od čínských nepřátel pomocí kouzelného meče *Nebeské vůle*, který dostal od želvy žijící v jezeře *Lục Thủy* /luk thuy/, česky *Jezero zelené vody*. Když se krátce po vítězství projížděl na loďce po jezeře, vynořila se želva znovu a vyzvala jej, aby meč vrátil. Císař na památku této události poté přejmenoval jezero na **Jezero navraceného meče**. Na tuto legendu nás upomíná kromě samotného jezera také **Želví pagona**, vietnamsky *Tháp Rùa* /thap rua/, která byla na ostrůvku postavena v roce 1886.

3) Žákům nejprve rozdáme **PL9** a vysvětlíme si postup. Jejich úkolem je spočítat příklady, které vedou na horu **Fan Si Pan**. Spočtení dvou posledních příkladů před cílem jim prozradí její výšku. Dále spočítají příklady v kabinkách lanovky a výsledky jim prozradí délku lanové dráhy. Necháme žáky samostatně vypracovat a poté si výsledky zkontrolujeme.

Řešení: výška hory Fansipan je **3143 m. n. m.**, délka lanové dráhy je **6293 m.**

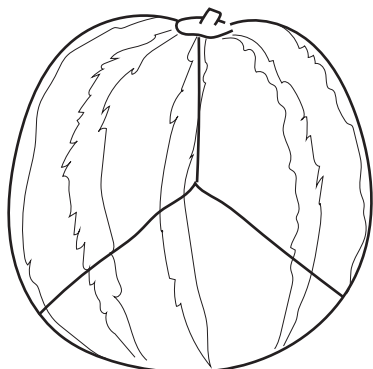
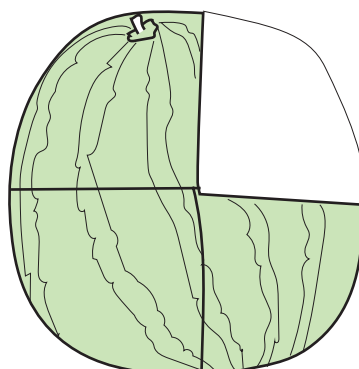
Fan Si Pan či **Fansipan**, vietnamsky *Phan Xi Păng* /fan si pang/ je s výškou **3143 m. n. m.** nejvyšší horou Vietnamu i celé **Indočíny** (Vietnam, Laos a Kambodža). Proto se jí také říká „střecha Indočíny“. Nachází se v pohoří **Hoang Lien Son** (Tonkinské Alpy) v severozápadním Vietnamu.

Na nejvyšší horu Fan Si Pan vede **lanová dráha**, která patří mezi nejdelší lanovou dráhou na světě a je rovněž zapsaná v Guinnessově knize rekordů hned se třemi nej – nejvyšší, nejdelší a nejmodernější. Jedná se o nejdelší třílanovou nonstop dráhu o délce **6292,5 m** s převýšením 1410 m. Samotná jízda trvá 15–20 minut, do kabiny se vejde 35 lidí a za hodinu je možné přepravit 2000 osob.

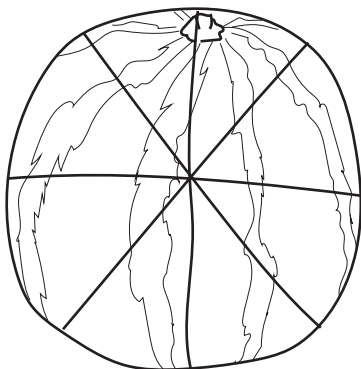
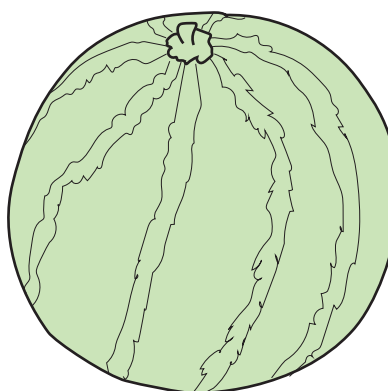

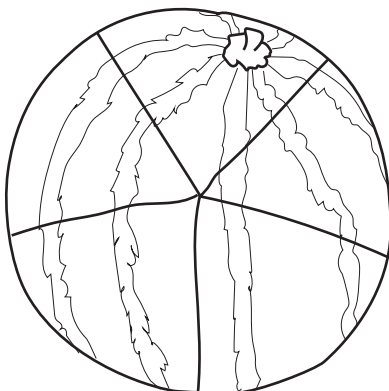
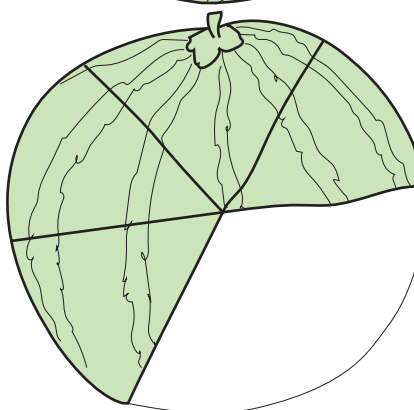
An Tiem se chce podělit s lidmi o své melouny. Pomůžeš mu je rozdělit? Vezmi si barevnou pastelku a vybarvi melouny v levém sloupci podle uvedených čísel. K melounům v pravém sloupci naopak запиš, jaká část je již vybarvená.

 $\frac{2}{3}$

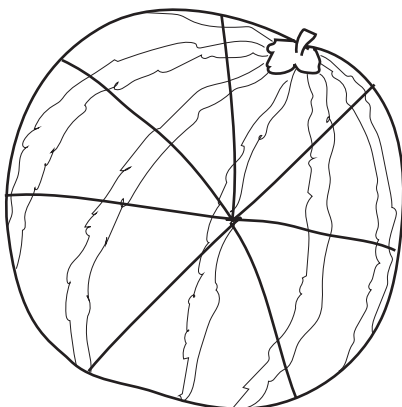
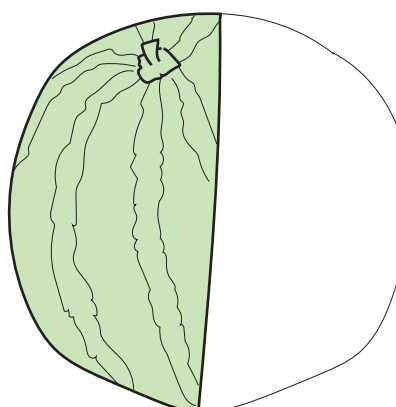
—

 $\frac{5}{8}$

—

 $\frac{2}{5}$

—

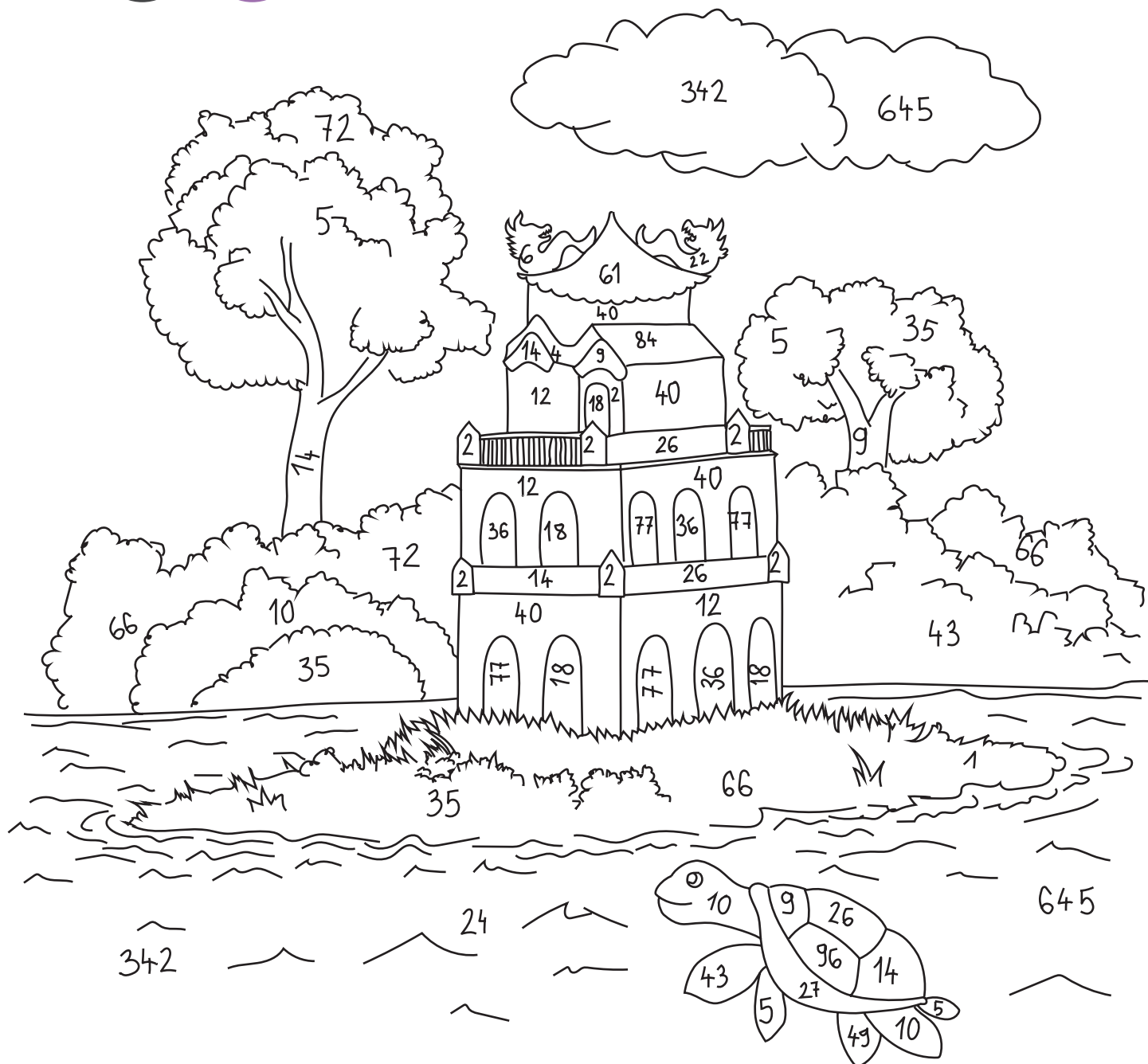
 $\frac{3}{7}$

—

Spočítej příklady a vybarvi správně obrázek, který představuje jeden ze symbolů hlavního města.

světle zelená

$8 \cdot 9 =$

$5 \cdot 7 =$

$14 + 52 =$

tmavě zelená

$100 : 10 =$

$51 - 8 =$

$25 : 5 =$

modrá

$3 \cdot 8 =$

$327 + 15 =$

$700 - 55 =$

hnědá

$2 \cdot 7 =$

$61 - 35 =$

$54 : 6 = 9$

šedá

$4 \cdot 10 =$

$12 : 6 =$

$71 - 59 =$

černá

$2 \cdot 9 =$

$6 \cdot 6 =$

$30 + 47 =$

červená

$32 : 8 =$

$34 + 50 =$

$69 - 8 =$

žlutá

$9 \cdot 3 =$

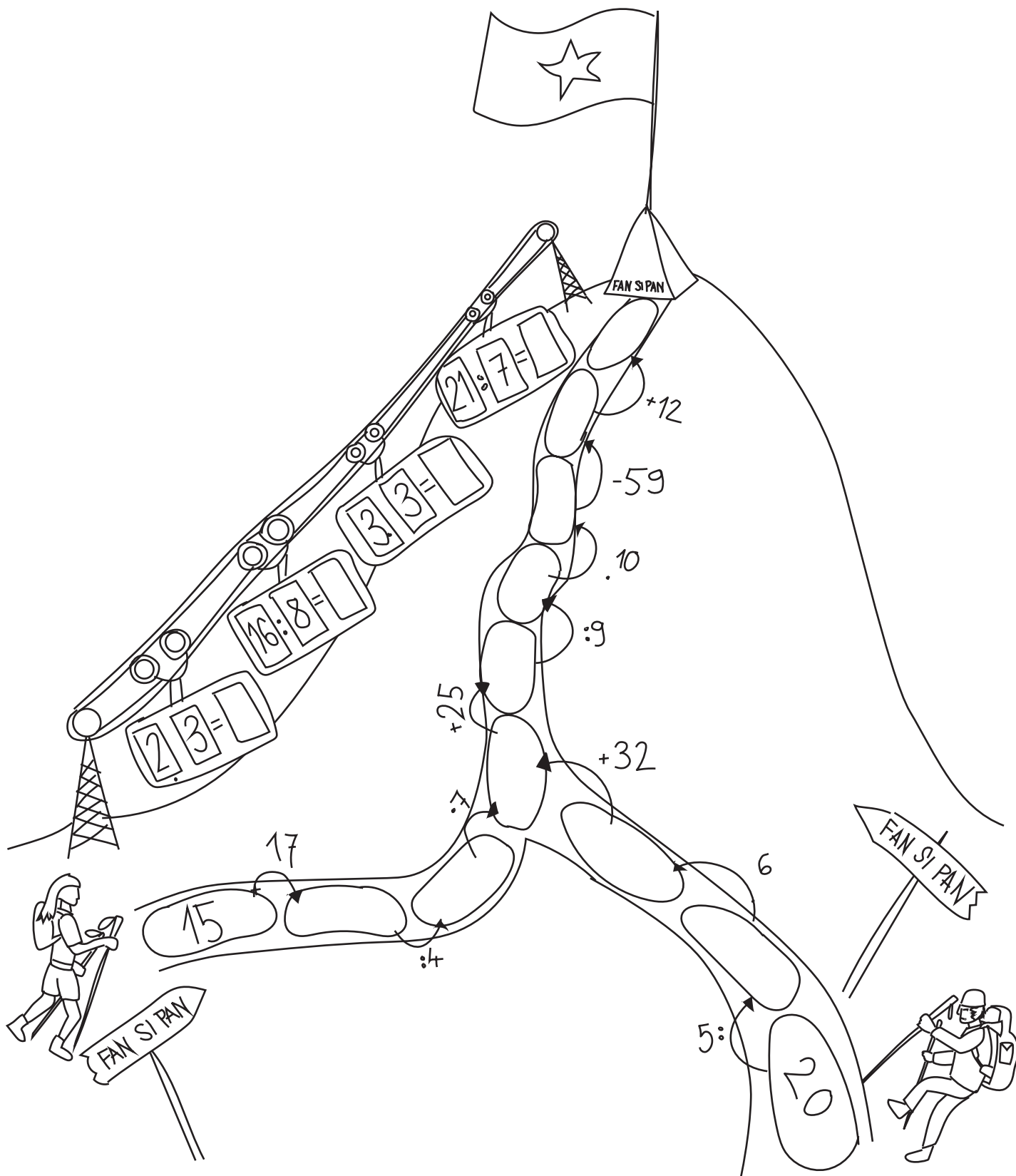
$30 : 5 =$

$32 - 10 =$

Spočítáním příkladů pomůžeš oběma turistům Adamovi a Lence vyšplhat na nejvyšší horu Vietnamu a současně zjistíš její výšku. Správný výsledek najdeš v posledních dvou polích. Dále spočítej příklady v kabinkách lanové dráhy, která vede na horu Fan Si Pan. Výsledky ti prozradí, jak je lanová dráha dlouhá.

METODICKÉ LISTY – PRVOUKA/VLASTIVĚDA (PL 10–11)

Mezioborové vztahy:	Prvouka (Přírodověda), Další cizí jazyk, Hudební výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, samostatná práce, párová práce
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Cíle:	seznámení se s reáliemi Vietnamu, se symboly Vietnamu, práce s mapou a s textem
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, atlas/ mapa, pracovní listy (PL10–11), psací potřeby

Postup:

1) Rozdáme žákům **PL10**, jejich úkolem je vyčíst z mapy a z tabulky základní informace o Vietnamu a správně tyto informace doplnit. Žáci mohou pracovat samostatně nebo ve dvojicích. Poté si společně zkontrolujeme odpovědi.

Nyní si již žáci osvojili některé základní informace o Vietnamu. Dále si promítneme mapu Vietnamu na tabuli **ZDE** a ptáme se žáků *Víte, co označují jednotlivé barvy na mapě?* Necháme žáky vybarvit pohoří a nížiny do mapy na **PL10**.

Řešení:

- Vietnam leží v **Asii**. Je obklopen **Jihočínským mořem**. Jeho sousedními státy jsou **Kambodža, Čína a Laos**. Je to přímořský stát.
- Hlavní město Vietnamu se nazývá **Hanoj**.
- Úředním jazykem ve Vietnamu je **vietnamština**.
- Vietnamem protékají dvě velké řeky **Rudá řeka a Mekong**.
- **Fan Si Pan** je nejvyšší horou Vietnamu s výškou **3143 m n. m.**

Téměř 75 % území Vietnamu zabírají vrchoviny a hory. Nejvyšší pohoří země, *Hoan Lien Son* (tzv. Tonkinské Alpy), vyplňuje severozápad země a dosahuje nejvyšších výšek vrcholem Fan si Pan (3143 m n. m.). Divoké hory *Trường Sơn /cuong son/* procházejí středem země a tvoří hraniční pás-mo s Laosem, na jihu se nazývají **Annamské hory**. Součástí hor jsou náhorní plošiny Jarai, Lamvien a Kontumská náhorní plošina.

Pobřežní oblasti vyplňují nížiny. Největší jsou při ústí Černé a **Rudé řeky** do Tonkinského zálivu na severu země a na jihu země je nížina v oblasti delty **Mekongu**.

2) V další části seznámíme žáky se symboly země. Nejprve se zeptáme *Víte, jaké jsou státní symboly České republiky?* Nyní ukážeme žákům státní symboly Vietnamu: **státní vlajka**, **státní znak** a **státní hymna** (blíže o státní hymně se žáci dozvědí v metodických listech Hudební výchovy).

Rozdáme žákům **PL11**, kde mají za úkol v osmisměrce najít další symboly Vietnamu. Poté si společně procházíme a s jednotlivými symboly se seznamujeme.

Řešení: drak, chim lạc /čim lak/, lotus, bambus, buvol, nón /non/, áo dài /ao zai/, rýže, želva, skútr, kolo, hůlky, kokos, dračí ovoce, lampion, vějíř, káva, rikša, pagoda, phở /f'/, čaj, nem /nem/

Drak je mytické zvíře, které představuje v různých kulturách něco jiného. Podle prastarých mýtů jsou Vietnamci potomky draka a víly. Drak přinášel lidem déšť, který byl pro ně životně důležitý, zavlážel pole a zajišťoval úrodu. Dále drak symbolizoval císaře, prosperitu a moc národa. Vietnamský drak je obvykle kombinací krokodýla, hada, kočky, krysy a ptáka. Do dnešních dnů jsou ve Vietnamu přítomny sochy draků, motivy draků se využívají ve vietnamském umění. Draci jsou také součástí dekorací při tradičních každoročních oslavách.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Chim Lạc /čim lac/ je legendární pták pocházející z vietnamského lidového folklóru. Nikdo vlastně neví, zda se jedná o imaginárního ptáka či je kresba ptáka inspirována skutečným ptačím druhem (jeřáb, volavka, čáp...). Jeho zpodobnění bylo objeveno na bronzovém bubnu *trống đồng* /čong dong/, avšak neexistují žádné dochované starověké rukopisy, ve kterých by se objevovaly legendy vyprávějící o tomto ptákovi či vysvětlení dalších postav vyobrazených na bronzových bubnech.

Lotus je národní květina Vietnamu. Je známá jako květina vykvétající za úsvitu a je symbolem čistoty, odhodlání a víry v budoucnost. V noci se květy lotosu zavírají a za ranního úsvitu se opět otevírají. Lotos se vyskytuje v bahnité vodě jezer a rybníků po celém Vietnamu. Lotos je důležitou složkou vietnamské kultury a všechny jeho části jsou využívány jak v kuchyni, tak v lékařství. Mezi tradiční tance patří i **lotosový tanec**, vietnamsky *múa hoa sen* /mua hoa sen/, který byl původně vytvořen v královských palácích již v roce 1600 a napodobuje otevření lotosového květu, oslavující Buddhovo narození. Ukázky tance [ZDE](#) a [ZDE](#).

Vysoké **bambusy** symbolizují nezdolnost a statečnost vietnamského národa. Bambus roste ve shlucích a najdeme jej téměř všude ve Vietnamu, zejména na rýžových polích a podél rybníků. Bambus je široce používán v každodenním životě Vietnamců. Slouží jako materiál pro konstrukci staveb, nábytku, výrobu zemědělského nářadí, papíru, lamp, hůlek apod. Během válečných dob se bambusové stvoly na koncích ostříly a využívaly se také jako zbraně. V kuchyni se bambusové výhonky běžně používají ve vietnamských pokrmech. Dále se z něho mohou vyrábět hudební nástroje, např. tradiční vietnamský xylofon **trung** /čung/. Mezi další vietnamské lidové tance patří i bambusový tanec **ZDE** a **ZDE**.

Nón lá /non la/ je tradiční pokrývka hlavy ve Vietnamu používaná k ochraně obličeje před sluncem a deštěm. Má kuželovitý tvar a na hlavu se připevňuje většinou šátkem. *Nón* se vyrábí z rákosy, ze slámy, z bambusu či z jiných druhů listů. *Nón* spolu s vietnamským tradičním krojem *áo dài* /ao zai/ znázorňuje jednoduchost a přirozenou krásu vietnamských žen.

Áo dài /ao zai/ je tradiční vietnamský oděv. Nosí ho nyní především ženy při tradičních oslavách. Dále jej nejčastěji nosí studentky při zahájení prvního dne na střední škole a áo dài slouží rovněž jako uniforma vietnamských letušek.

Kolové rikše se říká ve Vietnamu *xích lô* /sik lo/, její název pochází z francouzského slova *cyclo*. *Xích lô* je tříkolový, člověkem poháněný dopravní prostředek používaný k přepravě cestujících nebo zboží, obvykle s jedním nebo dvěma sedadly pro hosty a jedním pro řidiče.

Skútr patří mezi nejpoužívanější dopravní prostředky ve Vietnamu, jelikož je cenově dostupný téměř všem rodinám. Pomocí skútrů se Vietnamci rychle dopravují na všechna místa po Vietnamu.

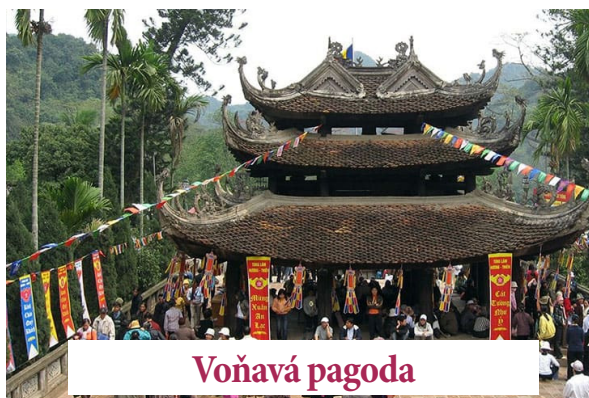
Pagoda je architektonická stavba sloužící k náboženským účelům. V asijských zemích je často místem k uctívání Buddha. Více si lze přečíst o vietnamských pagodách v cestopisném článku [ZDE](#). Zde jsou uvedeny nejznámější pagody v Hanoji: **Tran Quoc Pagoda**, vietnamsky *Chùa Trấn Quốc* / *čua čan quoc*/, **Pagoda jednoho pilíře**, vietnamsky *Chùa Một Cột* / *čua mot kot*/ a **Voňavá pagoda**, vietnamsky *Chùa Hương* / *čua huong*/, nejvýznamnější poutní místo v severním Vietnamu.

Tran Quoc Pagoda

Pagoda jednoho pilíře

Voňavá pagoda

Phở /f' / je tradiční vietnamská polévka, která se stala velmi populárním pokrmem a díky ní se vietnamská kultura stále více dostává do povědomí lidí z celého světa. *Phở* je tradiční pokrm severního Vietnamu. **ZDE** si můžete přečíst o původu slavné polévky a jejích různých variacích.

Nem /nem/, česky **závitky**. Nem se dále rozlišuje na 2 druhy, *nem rán* /nem ran/, což jsou **smažené závitky** a *nem cuốn* /nem kuon/ jsou **letní závitky**.

Dračí ovoce nebo též **pitahaya**, vietnamsky *thanh long* /thaň long/, znamená v překladu zelený drak. Existují 3 druhy: bílé, červené a žluté. Nejběžnější je bílé dračí ovoce s červenou slupkou a bílou dužinou s množstvím drobných, jedlých, černých semen. Červené dračí ovoce má červenou slupku i dužinu a žluté má žlutou slupku a bílou dužinu. Chuť dužiny je jemná, což bývá uváděno jako kontrast k dračímu vzhledu slupky. Chuť připomíná meloun nebo kiwi a je jemně sladká.

Vietnamská káva, vietnamsky *cà phêphin* /cafe fin/ se připravuje přes filtr *phin* a obvykle se pije s kondenzovaným mlékem. Pití překapávané kávy patří mezi jeden z oblíbených ranních rituálů Vietnamců. **ZDE** naleznete více informací o vietnamské kávě, včetně toho, jak se připravuje.

Buvol viz metodické listy Prvouky/Přírodovědy u fauny Vietnamu.

ZDE v interaktivně hře si lze znovu procvičit symboly Vietnamu.

3) Ve Vietnamu žije necelých 100 milionů obyvatel, z toho cca **85 % tvoří Vietové** (Kinhové). Vietnam je považován za multietnickou zemi, kromě Vietů zde žije dalších **54 etnických skupin**, přičemž ty nejmenší z nich čítají jen pár desítek či stovek příslušníků. Mezi nejpočetnější etnické skupiny patří **Tày** /tai/, **Thái** /thai/, **H'Mông** /hmong/, **Dao** /zao/, **Mường** /muong/, **Hoa** /hoa/, **Khmer** /khmer/ a **Nùng** /nung/, jejichž populace čítá každá kolem 1 milionu příslušníků. Většina těchto etnických skupin žije na severu v horách a v Centrální vysočině. Různé etnické skupiny se od sebe liší svojí kulturou, jazykem, můžeme je rozeznat také podle oblečení a typických pokrývek hlavy. Většina těchto etnik se živí zemědělstvím, řemeslnou výrobou a chovem dobytka.

Podle mapy Vietnamu a tabulky se základními údaji doplň do vět správné informace.

PL 10

Hlavní město

Hanoj

Rozloha

331 690 km²

Počet obyvatel

97 338 579

Nejvyšší bod

Fan Si Pan

(3 143 m n.m.)

Úřední jazyk

Vietnamština

Prvouka/Vlastivěda

Vyber správný údaj ze závorky a doplň ho do věty.

Vietnam leží v _____ (Evropě – Asii – Africe).

Je obklopen _____

(Černým mořem – Severním mořem – Jihočínským mořem).

Jeho sousedními státy jsou _____

(Kambodža, Čína a Laos – Čína a Laos – Laos, Thajsko a Kambodža).

Je to _____ (přímořský – vnitrozemský) stát.

Doplň správné informace.

Hlavní město Vietnamu se nazývá _____.

Úředním jazykem ve Vietnamu je _____.

Vietnamem protékají dvě velké řeky _____.

_____ je nejvyšší horou Vietnamu s výškou _____.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

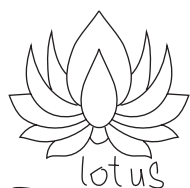

INBÁZE

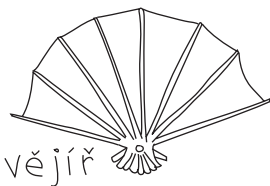

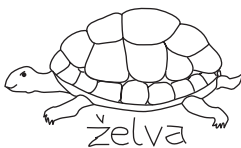
Dokážeš najít v osmisměrce další symboly Vietnamu?

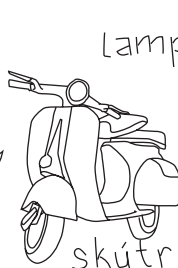
lotus

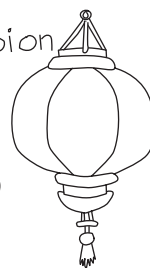
vějíř

želva

skútr

lampion

nem

chim lạc

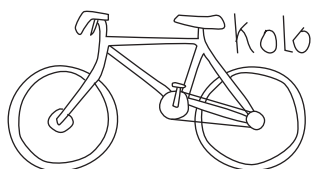
kokos

buvol

phở

kolo

áo dài

dračí ovoce

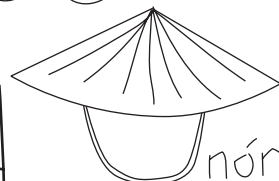
čaj

drak

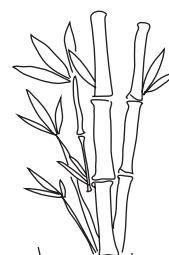
rikša

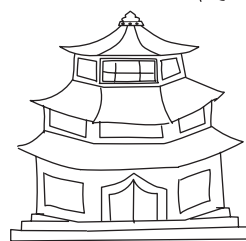
nón

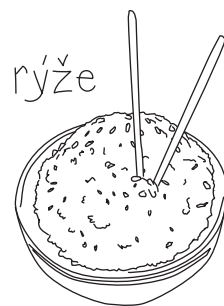
káva

bambus

pagoda

rýže

K	Á	V	A	H	Ů	L	K	Y	E
S	O	K	O	K	W	Ď	O	W	Ó
Ý	R	T	U	K	S	Ě	L	I	B
V	C	S	U	T	O	L	Ů	A	G
X	H	O	L	O	K	Ú	M	H	N
I	N	M	P	C	Ě	B	Z	W	P
Ď	O	E	A	B	U	V	O	L	Ž
É	I	N	Ž	S	Č	A	J	N	Ň
M	P	C	Ž	Ý	Š	E	C	Ť	Ó
V	M	N	V	K	R	H	I	N	N
É	A	B	I	R	I	Ž	M	J	Ý
J	L	R	Ň	M	I	Á	D	O	Á
Í	Ž	E	L	V	A	D	R	A	K
Ř	K	A	É	E	W	H	U	Ň	S
Ó	C	Ů	P	A	G	O	D	A	Z
D	R	A	Č	Í	O	V	O	C	E

METODICKÉ LISTY – PRVOUKA/PŘÍRODOVĚDA (PL 12–14)

Mezioborové vztahy:	Český jazyk, Prvouka/Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, brainstorming, moderování, řízená diskuze, samostatná a skupinová práce, prezentace, kladení otázek, rozhovor, rozvoj kritického myšlení, práce s textem, projektové vyučování
Časová dotace:	3 vyučovací hodiny
Cíle:	seznámení se s flórou a faunou Vietnamu, seznámení se s postupem pěstování rýže
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, pracovní listy (PL12–14), psací potřeby

Postup:

1) Představíme žákům nejrozšířenější plodinu na světě – **rýži**. Tato obilnina je základní potravinou ve Vietnamu a v dalších asijských zemích. Vietnamci konzumují rýži více než 3krát denně, jedí ji k snídani, obědu a rovněž k večeři. Rýže není jen hlavní potravinou, ale připravují se z ní také různé sladké či slané dezerty, rýžový papír, rýžové nudle, placky nebo koblihy. Ptáme se žáků *Znáte kromě rýže ještě další obiloviny? K čemu slouží?* Seznámíme žáky s dalšími druhy obilovin a povídáme si o významné roli, kterou hrají obiloviny v našem životě.

2) Dále si povídáme o **povolání zemědělce**. Ptáme se *Víte, co dělá zemědělec? Kde pracuje? Znáte nějaké zemědělské produkty?*

Ve Vietnamu se živí asi 70 % obyvatel zemědělstvím. **Rýžové pole** neboli **rýžoviště** tvoří až 80 % zemědělské půdy. Ve Vietnamu se pěstuje několik druhů rýže, nejčastěji jsou pěstovány různé odrůdy **rýže seté**, která má velké výnosy, vyžaduje však zavodnění nebo náročné zavlažování. V horských oblastech se pěstuje **rýže horská**, která nemá tak vysoké výnosy, zato však nepotřebuje zavlažovací systém, a tak může být na poli střídána s jinými plodinami, což na zavodněném poli možné není.

3) Podíváme se blíže na práci zemědělce ve Vietnamu. Pustíme žákům video **ZDE**, kde je ukázáno, co všechno zemědělec dělá při pěstování rýže. Zároveň rozdáme žákům **PL12**, též v **online formě**,

ve kterém je jejich úkolem určit správné pořadí procesu pěstování rýže během sledování videa. [ZDE](#) je další ukázka pěstování rýže – ale na rýžových terasách.

Řešení: 1. orba pole pomocí buvolů, 2. výsev rýže do půdy, 3. zrání rýže, 4. sklizeň rýže srpy, 5. mláčení rýže pomocí mlátičky, 6. sušení rýže

Více o pěstování rýže ve Vietnamu si lze přečíst v článku od SEALu [ZDE](#).

Tip: Můžeme s žáky také pohovořit o tom, jaké **produkty** se vyrábějí **z rýže**. Žáci mohou poznat některé rýžové produkty v interaktivní aktivitě [ZDE](#).

Fauna Vietnamu

4) Seznámíme žáky s nejdůležitějším hospodářským zvířetem ve Vietnamu. Nejprve si zopakujeme, co jsou to hospodářská zvířata a jaká hospodářská zvířata známe.

Buvol domácí, známý též jako *vodní buvol* nebo *kerbau*, patří mezi nejdůležitější hospodářská zvířata v Asii. K jeho domestikaci došlo asi 3000 př. n. l. v oblasti Přední Indie.

Jedná se o mohutného tura, váží kolem 400–900 kg, má tělo dlouhé 300 až 320 cm a do výšky dosahuje 135 až 155 cm. Buvolí kůže je pokrytá jen řídkou srstí, nejčastěji tmavě šedé nebo černé barvy. Obě pohlaví buvolů mají rohy dlouhé až 150 cm. Buvoli žijí v bažinách a v mokřadech nebo na březích řek. Buvol je výborným plavcem i dobrým potápěčem a také se velmi rád válí v bahně. Živí se bahenními a vodními rostlinami, dále odpadem při sklizni zemědělských plodin, trávou aj. Buvol je velmi inteligentní zvíře. Chová se mírně a přátelsky k lidem, které zná, proto o něj mohou pečovat i malé děti.

Buvol je považován za národní zvíře Vietnamu a reprezentuje statečnost, štěstí a prosperitu. Je druhý zvířetem ve 12letém cyklu **vietnamského zvěrokruhu** a lidem, narozeným v roce buvola, se připisuje rozvaha, trpělivost a umíněnost. Buvoli hráli velmi důležitou roli v zemědělství, zejména při orbě na rýžových polích, dodnes je buvol hlavním pomocníkem v horách na rýžových terasových polích. Dále ho zemědělci využívají k tahu, k jízdě a nošení břemen. Buvoli byli často považováni za členy rodiny a patřili mezi nejceněnější vlastnictví rodiny.

Ukážeme žákům fotku a **video** vodních buvolů ve Vietnamu. Poté rozdáme žákům **PL13**, kde mají za úkol popsat části těla buvola a vybarvit ho.

5) Rozdáme žákům **PL14**. Jejich úkolem je doplnit do textu chybějící slova, která mají na výběr. Necháme je samostatně pracovat a poté společně procházíme a diskutujeme o fauně Vietnamu. Můžeme se zmínit i o lidské činnosti a s tím související také negativní dopady na životní prostředí včetně vyhubení nebo ohrožení mnoha živočichů, např. velkých šelem.

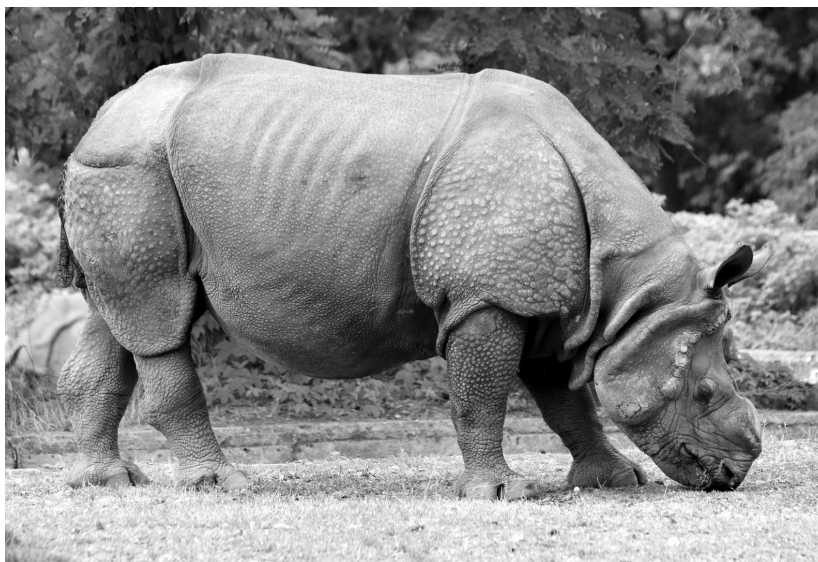
Vietnam je vzhledem k velkým rozdílům v zeměpisné poloze, nadmořské výšce a tím i v podnebí **oceňován pro svou bohatou biodiverzitu**. Existují zde hory i nížiny, tropické stálezelené lesy, mangrovníkové porosty u pobřeží, rašelinové bažiny, korálové útesy a laguny, kde můžeme nalézt druhy žijící ve slané i sladké vodě.

Vietnam má 28 národních parků s volně žijícími zvířaty a 126 chráněných oblastí. Celkově je zde zastoupeno **16 % světově známých druhů**! Na území Vietnamu žije 275 druhů savců, 840 druhů ptáků, ale jen jeden je endemický, a to bažant Edwardsův, 180 druhů plazů a 80 druhů obojživelníků.

Naštěstí je mylný často se objevující názor, že ve Vietnamu, jako v zemi léta pustošenou válkou, došlo k trvalému poškození fauny. **Volně žijící živočichové přežili bombardování** některých oblastí. Nyní vědci objevují nové živočišné druhy úžasnou rychlostí – **dva nové druhy byly pozorovány ve Vietnamu během posledních 20 let každý týden!** Osm z deseti savců objevených v posledních patnácti letech byly nalezeny ve Vietnamu.

Přesto u několika druhů savců **došlo v posledních letech k jejich vyhynutí**. V říjnu 2011 bylo v rámci sledovacích prací zjištěno, že **pytláci zastřelili** v národním parku Cat Tien na jihu Vietnamu posledního žijícího nosorožce. Došlo tak k **vyhynutí nosorožce jávského** na území Vietnamu. Posledních 63 jedinců tohoto druhu tak žije pouze na ostrově Jáva.

Nosorožec jávský

Nosorožci patří mezi ohrožené druhy. Můžeme si s dětmi představit také příběh **posledních dvou samic dalšího druhu – nosorožce bílého severního na naší planetě – Nájin a Fatu**, které pochází z chovu v ZOO Dvoře Králové nad Labem a nyní žijí v keňské rezervaci Ol Pejeta v Africe. Vědci od posledních dvou samic odebírají vajíčka. Metodou asistované reprodukce z nich pak vytvářejí embrya. Žádná ze samic v Ol Pejetě už není schopná mládě odnosit, vědci proto chtějí embrya vložit do samic příbuzných nosorožců bílých jižních. Můžeme si pusit **Rozhovor s Přemyslem Rabasem – ředitelem ZOO Dvůr Králové.**

Další z velkých savců, **tygr**, již nebyl ve volné přírodě Vietnamu vyfotografován od roku 1997. Ochránci tvrdí, že se zde již nevyskytuje, oficiální úřady uvádějí odhad okolo **10 jedinců tygra indočínského** na svém území. Rovněž **lehart indočínský** se považuje na území Vietnamu za vyhynutý druh. Za úbytkem levhartů i tygrů stojí vícero příčin. Hlavními viníky jsou pytláci, kteří šelmy **loví především kvůli poptávce** ze strany překupníků a provozovatelů **tradiční orientální medicíny**. Z kůží a zubů se navíc vyrábějí různé dekorace a amulety.

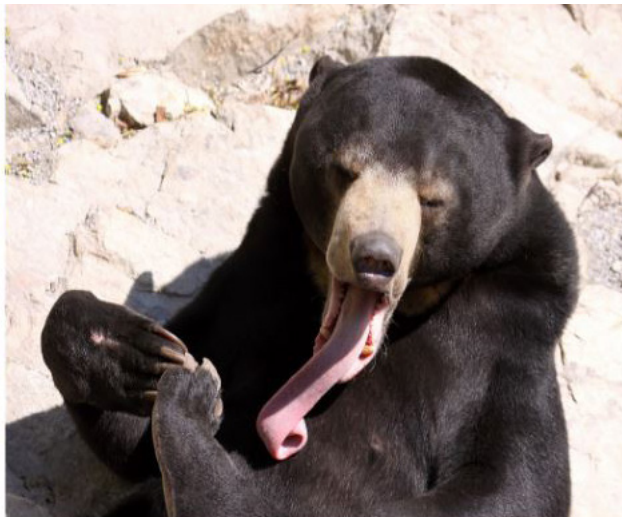

K velkým savcům patří **slon indický**, který se od **slona afrického** odlišuje menší velikostí a zejména menšíma trojúhelníkovými ušima. Slon indický má více klenutou páteř než slon africký, na každém zadním chodidle má čtyři nehty místo tří, na čele dvě vybouleniny a pouze 19 párů žebér (slon africký jich má 21). Samičím obvykle nenarůstají kly, a když ano, tak jsou jen stěží viditelné, i když slon otevře tlamu.

Na území Vietnamu žije **medvěd ušatý** a **medvěd malajský**. Medvědi jsou v Asii drženi často v zajetí na farmách ve velmi malých klecích, kde se nemohou ani pohnout a je jim velmi bolestivě odebírána žluč pro účely tradiční medicíny. Toto jednání je ale zakázáno od roku 2006 a je trestné. Často jsou také loveni pytláky.

Nejen v korunách stromů se pohupují **opice**. Opravdovou turistickou atrakcí je ale takzvaný **Opičí ostrov**, který se nachází kousek od ostrova *Cat Ba* se stejnojmenným národním parkem. Po pláži pobíhají makakové, které se dají krmit a rozhodně se nebojí!

Saola

Nádherný, mysteriózní a kriticky ohrožený vzácný kopytník. Pro svůj skrytý způsob života a malou početnost se mu přezdívá „asijský jednorožec“.

Objev saoly v roce 1992 v oblasti Annamských hor na hranici Vietnamu a Laosu byl jedním z nejpozoruhodnějších objevů ve 20. století. Bohužel již 25 let poté jí **hrozí kvůli pytláctví vymření**. **Velikost populace v přírodě je odhadnuta na maximálně 100 jedinců**. Pouze párkrát se podařilo saolu vyfotografovat ve volné přírodě, a to pouze pomocí fotopastí. Odchyceno bylo vesničany jen okolo 10 jedinců, ale žádný z nich v zajetí nepřežil.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Záchraně saoly se od roku 2006 intenzivně věnuje organizace **The saola working group**, jejímž cílem je ochrana přirozeného prostředí a vybudování chovných center ve Vietnamu a Laosu, kde by bylo možné vytvořit životaschopnou záložní populaci saoly v zajetí. Na vzniku záchranného chovného centra se podílí několik severoamerických a evropských zoologických zahrad včetně **Unie českých a slovenských zoologických zahrad (UCSZOO)**.

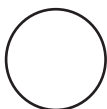
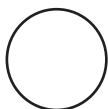
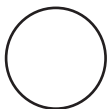
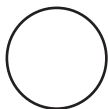
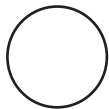
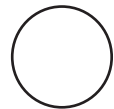

Nejčastějšími opeřenci, které můžeme najít ve Vietnamu, jsou **holub, bažant, ledňáček nebo ůhýk**. Pozor je potřeba si dát na vzácnou **kobru královskou** a rozšířenou **kobru indickou**, lahůdku místní kuchyně. Podél pobřeží se vyskytuje **dvacíťka mořských hadů** a v řekách můžeme narazit na **krajtu** dosahující délky **9 metrů**. Lidé chovají skot, prasata, drůbež a buvoly. Na pobřeží vznikají farmy na chov **krevet, krabů, sépií a různých ryb**.

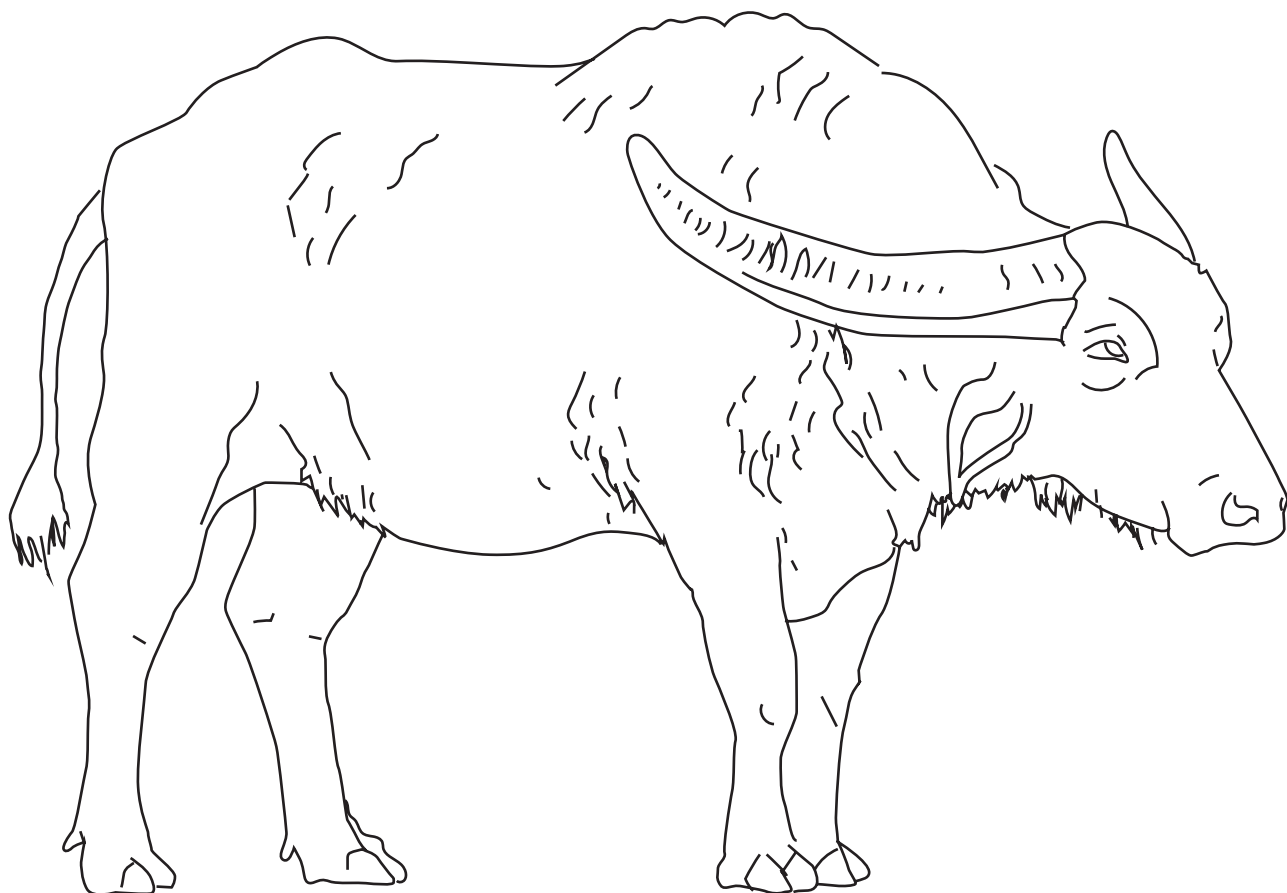

Očísľuj obrázky (1–6) podle správného postupu pěstování rýže.

Popiš části buvola domácího a potom ho vybarvi.

uši

rohy

trup

přední
končetiny

hlava

kopyta

ocas

krk

zadní
končetiny

Doplň do vět místo mezer správná slova. Vybírat můžeš z této nabídky:

PL 14

zajetí druhů levhartů 1997 přírody pytláci
posledních světě vyhubení tygr zvířaty vědci Jáva

Vietnam má 28 národních parků s volně žijícími _____ a 126 chráněných oblastí. Celkově je zde zastoupeno 16 % světově známých živočišných _____. Na území Vietnamu žije 275 druhů savců, 840 druhů ptáků, 180 druhů plazů a 80 druhů obojživelníků.

Během vietnamské váky docházelo také k poškozování _____, ale naštěstí toto poškození není na většině území trvalé. Nyní _____ objevují nové živočišné druhy úžasnou rychlostí. Osm z deseti živočišných druhů objevených v posledních patnácti letech na celém _____, byly nalezeny ve Vietnamu.

Přesto u několika druhů savců došlo v posledních letech k jejich _____. V říjnu 2011 bylo v rámci sledovacích prací zjištěno, že _____ zastřelili v národním parku Cat Tien na jihu Vietnamu posledního žijícího nosorožce. Na území Vietnamu tak došlo k vyhynutí nosorožce jávského. Posledních 63 jedinců tohoto druhu tak žije pouze na ostrově _____.

Další z velkých savců, _____, již nebyl ve volné přírodě Vietnamu vyfotografován od roku _____. Ochránci tvrdí, že se zde již nevyskytuje, oficiální úřady uvádějí odhad okolo 10 jedinců tygra indočínského na svém území. Rovněž levhart indočínský se považuje na území Vietnamu za vyhubený druh. Za úbytkem _____ i tygrů stojí vícero důvodů. Hlavními viníky jsou pytláci, kteří šelmy loví především kvůli překupníkům, z kůží a zubů se vyrábějí různé dekorace a amulety nebo produkty orientální medicíny.

Objev saoly v roce 1992 v _____ na hranici Vietnamu a Laosu byl jedním z nejpozoruhodnějších objevů ve 20. století. Bohužel již 25 let poté jí hrozí kvůli pytláctví vymření. Velikost populace v přírodě je odhadnuta na _____ 100 jedinců. Pouze párkrát se podařilo saolu vyfotografovat ve volné přírodě a to pouze pomocí fotopastí. Odchyceno bylo vesničany jen okolo 10 jedinců, ale žádný z nich v _____ nepřežil.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

METODICKÉ LISTY – VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ VÝCHOVA (PL 15–16)

Můžeme se inspirovat pohádkou a výtvarnými technikami z Metodiky Bedýnky příběhů: [Vietnam](#).

METODICKÝ LIST 1. OSLAVY LUNÁRNÍHO NOVÉHO ROKU

TÉMA: SVÁTKY A TRADICE

Mezioborové vztahy:	Prvouka, Český jazyk, Další cizí jazyk, Tělesná výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, řízená diskuze, kladení otázek, samostatná práce, vlastní tvorba
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Cíle:	seznámení se s tradicemi a zvyky k vietnamskému Novému roku, praktický nácvik vybraných výtvarných technik
Pomůcky:	šablona, tvrdý papír A4, lepidlo, nůžky, průhledná lepicí páska, pastelky, fixy, voskovky nebo tempéry (můžeme si vybrat jakoukoliv techniku k vybarvování), barevné či krepové papíry nebo různé materiály na dozdobení, gumička na přichycení k hlavě

Dříve než se budeme bavit o jednom z nejdůležitějších svátků ve Vietnamu, klademe žákům otázky typu *Jaký je největší svátek u nás v Česku? Kdy u nás slavíme Nový rok?* Potom navážeme na povídání o oslavě vietnamského Nového roku.

Vietnamský **Nový rok**, vietnamsky *Tết Nguyên Đán* /tet nguyen dan/, častěji se mu říká jen zkráceně *Tết*, je pro Vietnamce hlavním svátkem. Zároveň tento svátek též oslavuje příchod jara ve Vietnamu. Kromě Vietnamu se *Tết* /tet/ slaví i v dalších zemích jihovýchodní Asie jako Singapur, Malajsie, Indonésie a v zemích východní Asie jako Čína, Taiwan a Korea. Datum vietnamského Nového roku je pohyblivé a kolísá mezi 21. lednem a 20. únorem a jeho oslavy tradičně začínají vždy první den prvního měsíce nového roku podle lunárního kalendáře, proto můžeme tento svátek najít i pod názvem **lunární Nový rok** či **čínský Nový rok**. Tento svátek obvykle začíná týdenní přípravou na konci starého roku a dále pokračuje prvních 7 dní nového roku.

Zeptáme se žáků *Jaké jsou tradiční zvyky na Vánoce?* Necháme žákům prostor k vyjádření. Vyjasníme si poté společně, co jsou tradice a zvyky a vysvětlíme žákům, že každá země a také každá rodina má své vlastní zvyky a tradice.

Těť je spojen s mnoha tradicemi a zvyky, které se liší region od regionu. Níže se podíváme na některé z nejpopulárnějších novoročních tradic.

Úklid a výzdoba domu

Příprava na Nový rok začíná tradičním úklidem celého domu. Je to považováno za způsob, jak zamést starý rok a uvolnit místo pro nové začátky. Dům je bohatě ozdobený květinami. Jako nejčastější dekorativní květiny se používají růže, narcisy, orchideje, jiřiny, fialky a gerbery. Jako v Česku na Vánoce zdobíme vánoční stromeček, tak ve Vietnamu je tím typickým stromkem **rozkvetlá větev broskvoní** na severu Vietnamu a **meruňková větev** ve středním a v jižním Vietnamu. Kromě květin nelze nezmínit **kumkvatový stromeček**, jehož plody se podobají mandarinkám. Stromček může mít v jednu chvíli zároveň pupeny, zelené lístky, rozvité květy, ale rovněž plody, a proto se stává symbolem rodiny a rodinných pout. Zralé plody představují prarodiče, květy zastupují rodiče, lístky jsou symbolem dětí a pupeny znázorňují vnoučata.

Tradiční jídla

Mezi tradiční jídla, která nesmí chybět při oslavě Nového roku, patří rýžový koláč *bánh chưng* /băň čung/. **ZDE** si můžete přečíst pohádku o zrození koláče.

Bánh chưng je slaný rýžový koláč, který se skládá z lepkavé rýže, mungo fazolí a vepřového masa. Tyto tři ingredience se zabalí do banánového listu, který se převáže bambusovým provázekem. Koláč se vaří mnoho hodin, obvykle přes celou noc ve velkém hrnci. Další tradiční novoroční pokrmy představují **vařené kuře** – *ga*, **vepřová dušená šunka** – **giò** /zo/, **kandované ovoce** – **mứt** /mut/ jako sladkost a miska **červené lepkavé rýže** – **xôi gấc** /soi gak/.

Darování peněz

Ve vietnamské kultuře se na Nový rok darují peníze. Většinou děti dostávají od dospělých **peníze v červených obálkách**. Tato tradice se v severním Vietnamu nazývá „*mừng tuổi*“ /mung tuoi/ (šťastný nový rok života) a v jižním „*lì xì*“ /li si/. Darování peněz v novém roce symbolizuje zdraví, štěstí a úspěch dítěte v dalším roce.

Lví a dračí tanec

Lví a dračí tanec patří mezi lidové pouliční tance pocházející z Číny, objevují se při oslavách lunárního Nového roku či Podzimního svátku. Vybraná zvířata představují blahobyt, úspěch a sílu. Pohyby lvího tance předvádí 2 tanečníci, kteří jsou schovaní v trupu zvířete, přičemž jeden z nich napodobuje přední část lva a ten druhý ovládá zadní část. Co se týče dračího tance, tak dračí pohyby provádí skupina 6 až 8 zkušených tanečníků, kteří ovládají dlouhé pružné dračí tělo pomocí tyčí umístěných v pravidelných rozestupech po celé délce těla draka. Lví i dračí tanec je doprovázen

vietnamskými tradičními nástroji jako jsou bubny, činely a gongy. Během těchto představení jsou tanečníci převlečení často ve žlutých nebo v červených kostýmech. Ukázky jsou [ZDE](#) a [ZDE](#).

Nyní si vyrobí žáci svoji lví/dračí masku, které mohou využít při vietnamské pohybové hře v tělesné výchově.

Postup:

1. Vybereme si šablonu dle preferencí. Šablony různých masek můžeme vybrat [ZDE](#) a [ZDE](#).
2. Vystříhneme si šablonu masky a nalepíme ji na čtvrtku.
3. Masku vybarvíme a ozdobíme dle svých představ. Můžeme využít různé zbytky látek, barevných či krepových papírů apod. Masku by měla být výrazná a vícebarevná. Ukázky barevných masek [ZDE](#).
4. Poté vystříhneme oči a malé otvory po stranách, abychom jimi mohli provléct gumičku na přichycení k obličejí. Přes každý otvor můžeme ještě přelepit z obou stran průhlednou lepicí páskou, poté propíchneme otvory. Zabráníme tak snadnému roztržení papírové masky při nošení.

Tip: [ZDE](#) je videonávod na výrobu lví masky z krabice.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

METODICKÝ LIST 2. TRADIČNÍ PORCELÁN A KERAMIKA

Technika:	Modelování ze samotvrdnoucí hmoty, malování na keramiku
Mezioborové vztahy:	Prvouka/Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	výklad, samostatná práce, vlastní výtvarná tvorba
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Cíle:	vytváření prostorového dekorativního předmětu, seznámení se s tradičním řemeslem Vietnamu, uvědomění společných prvků při výrobě a zdobení keramiky ve Vietnamu a ČR
Pomůcky:	fotografie hotových výrobků – vietnamského nádobí a českého cibuláku/interaktivní tabule nebo počítač a projektor, samotvrdnoucí hmota bílé barvy, miska/plastový talíř, potravinářská folie, kelímek na vodu, paletka, bílá a modrá akrylová nebo temperová barva, tenký štětec, akrylový lak/lak na vlasy

Inspirací pro tuto výtvarnou techniku je výroba vietnamského porcelánu a keramiky. Tradice jejich výroby ve Vietnamu sahá až do 14. století. Nejznámější je keramika z **Bat Trang**, vesnice v severním Vietnamu, která je vzdálená 15 kilometrů jihovýchodně od Hanoje.

Ukážeme žákům fotografie tradiční vietnamské keramiky a zkusíme se zeptat: *Připomíná vám to tradiční český porcelán?* V Česku se bílému porcelánu s modrým dekorem říká **cibulák**. Je to nejrozšířenější porcelán v českých domácnostech. Ukážeme fotografie nádobí s cibulákovým dekorem a pobídneme žáky, aby řekli, co společného má vietnamské a české nádobí, čím se naopak liší (různé odstíny modré barvy, velké nebo drobné motivy, dračí nebo květinové vzory). **ZDE** jsou fotografie a video výroby a zdobení keramiky ve Vietnamu. Zajímavé informace o českém cibuláku najdete **ZDE**.

Postup:

1. Nachystáme si misku (popř. plastový talíř) a vyložíme ji potravinářskou folií.
2. Ze samotvrdnoucí hmoty ulamujeme kousky, které vkládáme postupně do misky. Nejdříve vytvoříme její dno, pak postupujeme dále po obvodu. Jednotlivé kousky dáváme těsně k sobě, mohou se i překrývat a pořádně je k sobě přitlačíme.

3. Pokud se nám hmota drolí, navlhčíme si ruce. Hmota je pak mazlavější a lépe se s ní pracuje.
4. Na závěr si znovu namočíme ruce a hotovou misku celou vyhladíme.
5. Misku necháme pořádně proschnout (min. 24 hodin) a teprve po zaschnutí ji vytáhneme i s potravinářskou folií ven. Folií poté z misky odstraníme.
6. Na paletku si připravíme různé odstíny modré (smícháme modrou a bílou barvu).
7. Misku pomalujeme podle vzoru různými vietnamskými motivy a zafixujeme lakem na vlasy. Můžeme použít temperové nebo akrylové barvy a akrylový lak na zafixování.

POZOR: Miska není určena pro styk s potravinami.

Na trhu jsou modelovací hmoty různých značek, např. HOBBY ART COLOR KREA, CREALL DO and DRY, DAS, PRIMO. Nejpopulárnější samotvrdnoucí hmota je KERAPLAST od Koh-i-Noor v bílé a hnědé barvě. Je kvalitní a nemá výraznou vůni hlíny, která mnoha lidem vadí.

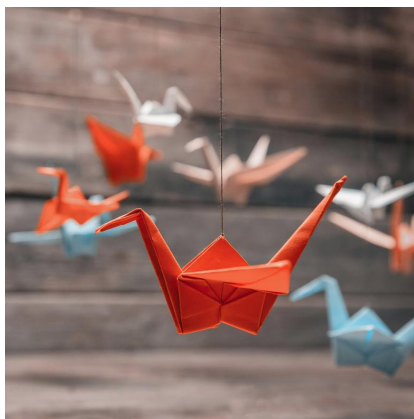

METODICKÝ LIST 3. PRÁCE S PAPIREM

Technika:	Origami – skládání z papíru
Mezioborové vztahy:	Prvouka/Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	výklad, samostatná práce, vlastní výtvarná tvorba
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Cíle:	seznámení se s tradičními asijskými technikami práce s papírem
Pomůcky:	ukázky hotových výrobků, bílý papír A4, pravítko, tužka, nůžky, fixy nebo pastelky na dozdobení

Origami (papírové skládanky) je technika pocházející z Japonska. Vznikla přibližně v 9. století. Od 17. století nabývá origami na popularitě a v 19. století se stává uznávaným uměním a vyhledávanou zábavou. Doteď jsou ve Vietnamu, v Číně, Japonsku nebo Koreji populární různé techniky práce s papírem (**origami**, **quilling**, **koláž** apod.)

Principem techniky origami je pomocí skládání, lepení a stříhání vytvořit z listu papíru zajímavý tvar. Oblíbená jsou hlavně zvířátka, květiny a dopravní prostředky. Výsledného tvaru se dá dosáhnout poskládáním jednoho nebo více listů papíru (obvykle se vychází ze čtverce, ale není to pravidlo), které se do sebe následně zasunou nebo k sobě přilepí. Takové výrobky můžeme nazvat 3D origami. Populární jsou zejména **kusudama** neboli ozdobné květinové koule **fleurogami**. Další mohou být pohyblivé, jako například skákací žabka nebo nebe peklo ráj. Počet prvotních technik origami je relativně malý, ale díky kombinacím těchto základních postupů je možno papír poskládat do rozličných tvarů. Nejznámější origami skládačkou je zřejmě papírový jeřáb.

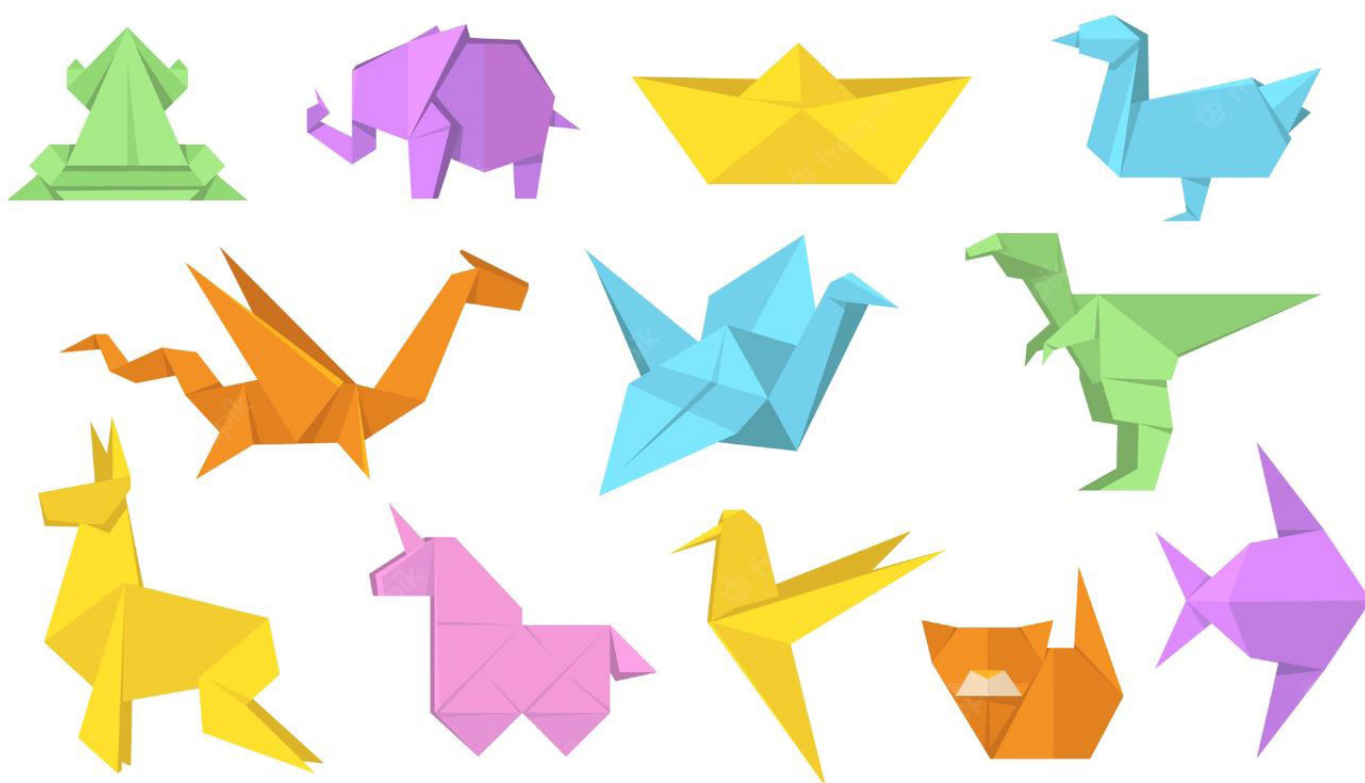

Použití lepidla nebo jakékoliv stříhání čtvercového základu není pro origami žádoucí, i když moderní techniky povolují začínat skládání s nepravidelným tvarem či proříznutí nebo prostřihnutí při skládání.

Postup:

1. Žáci si připraví papír na skládání origami – papír A4 zahnou a odstříhnou.
2. Společně podle návodu poskládají různé tvary.
3. Dozdobí (dokreslí fixy, pastelkami).

Několik návodů na skládání figurek zvířat, ale i dalších tvarů je [ZDE](#) a [ZDE](#). Velké množství videonávodů lze najít na youtube.com.

Tip: můžeme použít speciální oboustranně barevný papír na origami.

METODICKÝ LIST 4. PŘÍPRAVA POKRMŮ VE VIETNAMSKÉ KUCHYNI

Mezioborové vztahy:	Prvouka/Vlastivěda
Výukové metody a strategie:	výklad, příprava jednoduchého pokrmu a nápoje
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Cíle:	seznámení se s tradiční vietnamskou kuchyní
Pomůcky:	suroviny uvedené na pracovních listech, pracovní listy (PL15–16)

Postup:

1) Povídáme si s žáky o rozdílech ve stravovacích návycích Čechů a Vietnamců. **Vietnamská kuchyně** je obdivovaná především pro vyváženou **kombinaci různých chutí (kyselá, sladká, slaná i pikantní)**, čerstvé suroviny a široké **používání zeleniny a čerstvých bylinek a koření – korian-dr, kopr, zázvor, česnek a chilli papričky**. Naopak jen minimálně se při přípravě pokrmů využívá olej. Místní jídla také většinou neobsahují mnoho cukru a často jsou přirozeně bezlepková, protože se ve Vietnamu **mnohem víc používá rýže než pšenice**. Jídla bývají častěji vařená nebo dušená, méně často restovaná. Výrazný vliv měla na vietnamskou kuchyni **mnohasetletá čínská nadvláda a později francouzská kolonizace**, díky níž se zde rozšířil světlý chléb, mléčné výrobky, některé druhy sladkostí, káva i různé druhy zeleniny jako cibule, květák, mrkev či artyčok.

Jídlo ve Vietnamu dostanete na každém kroku a prakticky nikdy nemůžete mít hlad, protože ulice jsou přímo přeplněné **pouličními stánky a menšími restauracemi**. Základní surovinou je rýže, která neslouží pouze jako klasická příloha, ale vyrábí se z ní i **těstoviny, rýžový papír, sladkosti, rýžový ocet, alkohol atd.** Velmi tradičním pokrmem jsou jarní závitky nebo polévka *phở* /f' /, která představuje pro většinu obyvatel Vietnamu základ dne. Je to kuřecí či hovězí vývar s nudlemi a čerstvými bylinkami. Podstatou vietnamské kuchyně je rybí omáčka nazývaná *nước mắm* /nuok mam/, která vlastně nahrazuje sůl. **Všechny běžné pokrmy jsou podávány s vepřovým, hovězím nebo rybím masem.** Ve Vietnamu se jí **různé speciality z žabích stehýnek, slepičí pařáty, hadi, kachní vejce či sépie**. Trhy překypují denně čerstvým ovocem. Kromě známých druhů tu najdeme **exotické ovoce**, jako je **mangostýn, kumkvaty, pomelo, mango, khaki, dračí ovoce nebo durian a jujubu**.

Více o vietnamské kuchyni **ZDE**.

2) Rozdáme žákům pracovní listy (**PL15** a **PL16**), projdeme si postupy a ubezpečíme se, že jim žáci rozumí. Poté žáci pracují ve skupinách, podle postupu připraví banánové palačinky nebo avokádový nápoj.

Kvůli dražším surovinám děti mohou připravit banánové placičky a sladký avokádový koktejl doma spolu s rodiči.

Banánové placičky

Podle návodu připrav chutné banánové placičky.

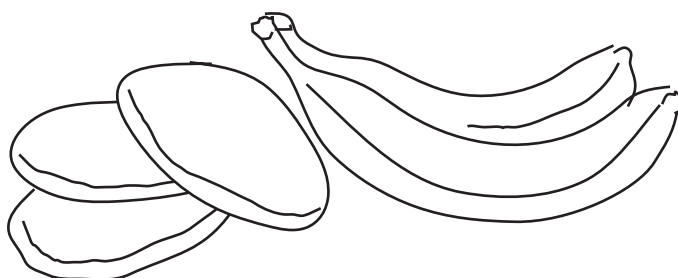
Ingredience:

- 2 banány
- 2 vejce
- olej
- dále dle chuti: mletá skořice, kokos, marmeláda, moučkový cukr, měkký tvaroh s cukrem

Postup přípravy

- 1) Banány rozmačkáme v hlubokém talíři vidličkou na kaši, přidáme vejce a vše dobře promícháme. Nepřidáváme mouku ani cukr. Přidat ale můžeme například trošku kokosu nebo skořice.
- 2) Rozpálíme pánev s nepřilnavým povrchem, přidáme pár kapek oleje. Lžící nabíráme banánové těstíčko, které klademe v podobě placiček na rozpálenou pánev a smažíme z obou stran dozlatova. Otáčíme jen jednou.
- 3) Zdobíme dle vlastní chuti, použít můžeme vše, co dáváme na klasické sladké palačinky - marmeládu, moučkový cukr, sladký tvaroh.

Koktejl Sinh Tỏi Bơ

Podle návodu připrav vietnamský avokádový mléčný koktejl Sinh Tỏi Bơ /siň to bə/.

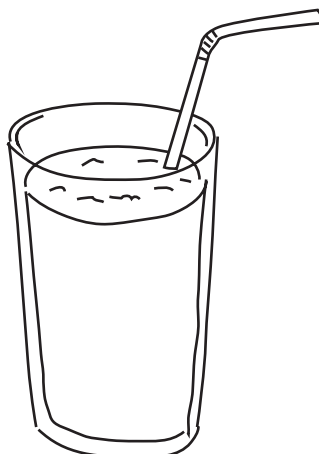
Ingredience:

- 1 čerstvé zralé kvalitní avokádo,
- trochu citronové šťávy
- 40 ml sladkého kondenzovaného mléka
- 250 ml mléka
- 4-6 ledových kostek

Postup přípravy

- 1) Avokádo překrojíme, vyhodíme pecku a lžící vybereme dužinu. Pokapeme trochu citronem a hned zpracujeme.
- 2) Do mixéru dáme dužinu z avokáda, 40 ml kondenzovaného mléka, 250 ml mléka, kostky ledu a vše rozmixujeme do hladka.
- 3) Další mléko přidáme podle požadované hustoty.
- 4) Hned servírujeme. Doporučujeme nalít do vysoké sklenice s brčkem.

METODICKÉ LISTY – ANGLICKÝ JAZYK (PL 17)

Mezioborové vztahy:	Prvouka, Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	výklad, řízená diskuze, samostatná práce
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Cíle:	seznámení se s exotickým ovocem Vietnamu, opakování a rozšíření slovní zásoby
Pomůcky:	pracovní list (PL17), psací potřeby, interaktivní tabule, obrázkové kartičky ovoce

Postup:

1) Navazujeme na novoroční zvyky ve Vietnamu. Jedním z dalších tradic na oslavách Nového roku je **talíř s pěti druhy ovoce**, vietnamsky *mâm ngũ quả* /mam nu qua/, který je nedílnou součástí výzdoby oltáře v těchto slavnostních dnech.

Většina vietnamských rodin vlastní menší či větší rodinný oltář, který slouží k uctívání předků. Způsob zdobení a uspořádání oltáře se liší podle jednotlivých typů vietnamské domácnosti.

Výběr ovoce na talíři se liší podle dané oblasti. Důležité je, aby bylo ovoce různobarevné. **Každý druh ovoce má svou symboliku.** Rodina si většinou vybírá ovoce podle toho, jaká jsou její přání.

Talíř s pěti druhy ovoce na severu se většinou skládá z těchto druhů: **banány, pomelo, broskev, granátové jablko, anona, hruška, jablko, mandarinky nebo pomeranče.**

Naopak zase na jihu se na talíři objevují nejčastěji: **melouny, papaya, mango, ananas, kokosové ořechy, dračí ovoce, hroznové víno, filky.**

2) Rozdáme žákům **PL17**, kde se seznámí s některými druhy exotického ovoce, které mohou tvořit talíř s pěti druhy. V druhém cvičení pracovního listu vytvoří žáci talíř se svými pěti oblíbenými druhy ovoce. Dále si v tomto cvičení mohou žáci procvičit fráze *What are your favorite fruits? / My favorite fruits are ...*

Můžeme žákům vytisknout různé druhy ovoce **ZDE** či můžeme použít jiné obrázky. Žáci si procvičí popis ovoce na obrázkových kartičkách podle úrovně své angličtiny.

Lze například použít tyto otázky a odpovědi:

- What is this? This is a /an...
- What is your favorite fruit? My favorite fruit is ...
- What does it look like? It looks like... / It is ...
- How does it taste? It tastes like.../ It is like...

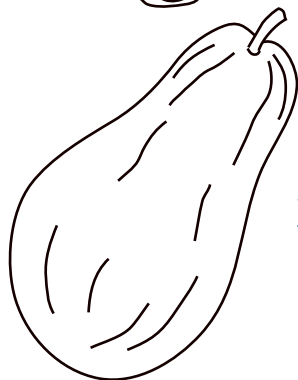

Match the fruit.

PL 17

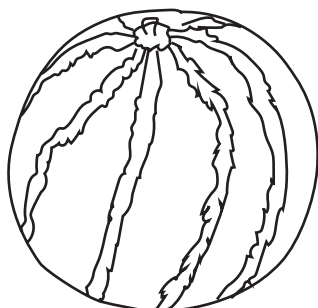
dragon fruit

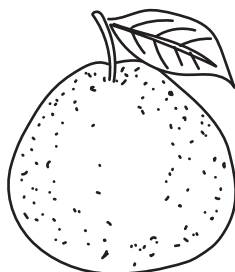
papaya

custard apple

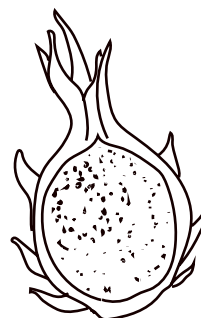
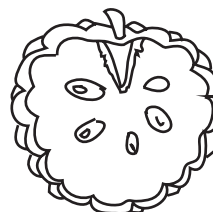
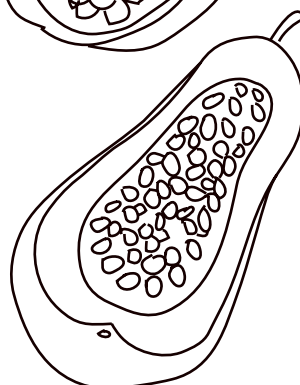
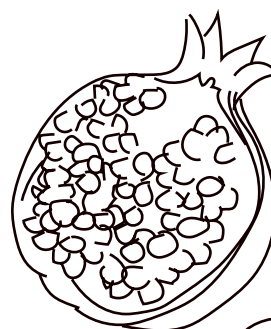
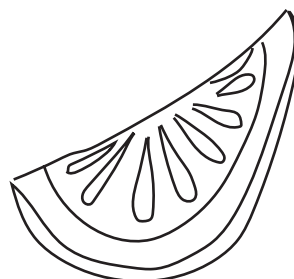
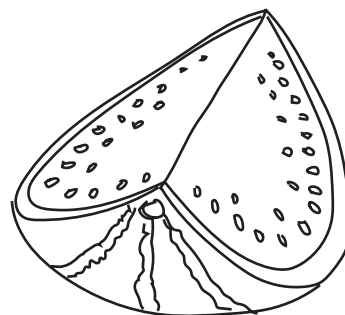
watermelon

pomelo

pomegranate

Anglický jazyk

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

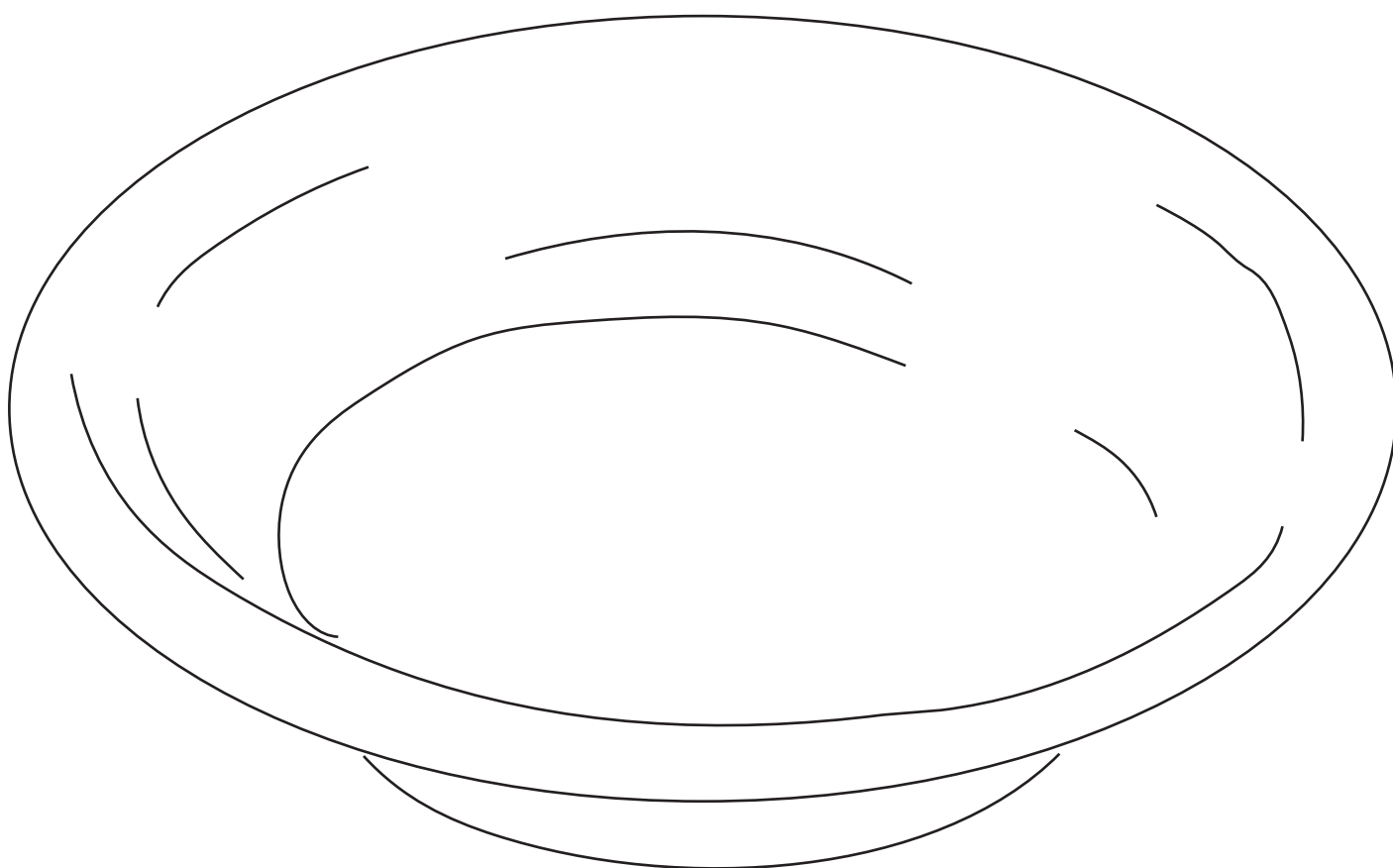

INBÁZE

Draw 5 of your favorite fruits.

METODICKÉ LISTY – HUDEBNÍ VÝCHOVA

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	výklad, čtení, řízená diskuse, kladení otázek, práce s textem, poslech
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Cíle:	seznámení se s vietnamskou hymnou, s tradičními hudebními nástroji, s vietnamskou moderní operou a s vodním loutkovým divadlem
Pomůcky:	interaktivní tabule, tabule nebo flipchart, psací potřeby

Postup:

1) Pustíme žákům **vietnamskou hymnu Tiến Quân Ca** /tien quan ka/, v překladu znamená **Pochod na frontu, Armádní pochod** nebo **Píseň pochodujících vojáků**. Hudbu i text složil v roce 1944 hudební skladatel *Nguyễn Văn Cao* /nuyen van kao/. Český překlad hymny najdete **ZDE**. Píseň vznikla v průběhu **Vietnamské války** a po sjednocení v roce 1976 se stala hymnou celé země.

Po ukázce skladby se ptáme *Jak se vám vietnamská hymna líbí a jak na vás působí? Víte, jakou má funkci hymna a při jakých příležitostech se hraje a zpívá?*

Vietnamská hymna je též zpívána žáky všech ročníků na základních školách při **slavnostním vztyčení vlajky** neboli vietnamském *lễ chào cờ* /le čao ko/, který je důležitým rituálem každého pondělního rána školy. Jedná se o slavnostní ceremoniál vyjadřující vlastenectví, národní hrdost a vděčnost generacím předků, kteří obětovali život za svobodu vlasti. **ZDE** je ukázka.

2) Tradiční vietnamské hudební nástroje

Seznámíme žáky s některými tradičními vietnamskými hudebními nástroji a pustíme jim ukázky jednotlivých nástrojů. Obrázky a ukázky najdeme na další straně.

Đàn bầu /dan bau/ (jednostrunná citera) – ukázky [ZDE](#) a [ZDE](#)

Đàn tranh /dan čaň/ (dlouhá vícestrunná citera) – ukázka [ZDE](#)

Đàn nhị /dan ni/ (dvoustrunné vertikální housle) – ukázka [ZDE](#)

Đàn nguyệt /dan nuyet/ (měsíční loutna) – ukázky [ZDE](#), [ZDE](#)

Sáo trúc /sao čak/ (bambusová flétna) – ukázka [ZDE](#)

Kèn bầu /ken bau/ (kónický hobo) – ukázka [ZDE](#)

Trống cơm /čong kom/ (rýžový buben) – ukázka [ZDE](#)

Cồng chiêng /kong čien/ (vietnamský gong) – ukázka [ZDE](#)

Đàn đá /dan da/ (kamenný litofoon) – ukázka [ZDE](#)

Đàn T'rưng /dan čung/ (bambusový xylofoon) – ukázka [ZDE](#)

Potom lze také žákům pustit **online hru** pexeso, kde se znovu seznámí s vietnamskými nástroji. Úkolem žáků ve této hře je najít správnou dvojici – název nástroje a jeho obrázek.

3) Dále představíme žákům **moderní** reformovanou **operu** *Cải Lương* /kai luong/, spojující lidové písně, klasickou hudbu a moderní činohru. Toto umění vzniklo pod vlivem západní kultury a je svou formou velmi podobné naší evropské operetě. Cải lương vznikl na počátku 20. století v jižním Vietnamu a největší obliby dosáhl v 70. a 80. letech. Častým tématem jsou lidské morální hodnoty.

Tato moderní opera se ještě dělí na *cải lương tuồng cổ* /kai luong tuong co/ (stará) a *cải lương xã hội* /kai luong sa hoi/ (moderní). *Cải lương xã hội* (moderní) přináší příběhy ze společenských a rodinných vztahů nebo vypráví o morálních hodnotách. Ukázka je **ZDE**. Naproti tomu *cải lương tuồng cổ* (stará) čerpá náměty z historie, pověstí a legend. Ukázka je **ZDE**. Hudební doprovod vytvářejí často loutny *đàn nguyệt* či *đàn tỳ bà* nebo citera *đàn tranh*.

4) Než žáky seznámíme s vietnamským vodním loutkovým divadlem, dotazujeme se *Chodíte do divadla? Byli jste už v loutkovém divadle? Líbí se vám loutkové divadlo?*

Loutkové divadlo patří mezi jednu z nejstarších divadelních forem. Toto umění má dlouhou tradici ve většině zemí, včetně Vietnamu. Vietnamské loutkové divadlo je specifické v tom, že se hraje ve vodě, proto též název **vodní loutkové divadlo** neboli vietnamsky *múa rối nước* /mua roi nuok/. Jeho vznik se datuje již do 11. století do oblasti delty Rudé řeky severního Vietnamu.

Hlavním tématem vodního loutkového divadla je život na venkově. Častými tématy jsou také národní legendy včetně nejznámější pověsti O vráceném meči. Zeptáme se žáků, jestli si ještě pamatují legendu o želvě, která se vypráví o jezeře Navraceného meče v Hanoji. Poté pustíme žákům ukázky vodního loutkového divadla O vráceném meči dle legendy **ZDE**.

METODICKÉ LISTY – TĚLESNÁ VÝCHOVA

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	pohybová hra, skupinová aktivita
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Cíle:	seznámení se s vietnamskou pohybovou hrou
Pomůcky:	tělocvična, hřiště

Postup:

Žáci si zahrají vietnamskou upravenou **pohybovou hru** zvanou *Rồng rắn lên mây* /rong ran len may/, v doslovném překladu Dračí had vzhůru do oblak. Tato hra patří mezi jedny z nejznámějších lidových her, která se dodnes hraje mezi vietnamskými dětmi a žáky. Ukázky pohybové hry jsou [ZDE](#), [ZDE](#) a [ZDE](#).

K této hře je potřeba pět a více žáků. Vybereme jednoho žáka, který bude hrát doktora. Ostatní žáci se seřadí za sebou do jedné řady a chytanou za pas, tričko či ramena toho, kdo stojí před ním. Pak začnou všichni spolu kroužit sem a tam jako had.

Poté začne rozhovor mezi doktorem a drakem.

Doktor: Kam letíš draku?

Drak: Jdu si pro léky pro své nemocné dítě.

Doktor: Kolik je tvému dítěti?

Drak: Je mu rok.

Doktor: Nemám léky.

Drak: Jsou mu 2 roky.

Doktor: Nemám léky.

...

Drak pokračuje až doktor řekne: Dobře, mám léky.

Doktor pokračuje: Dej mi svou hlavu.

Drak: Nic než kosti.

Doktor: Dej mi své tělo.

Drak: Nic než krev.

Doktor: Dej mi svůj ocas.

Drak: Tak si ho chyt!

Po poslední dračí odpovědi se doktor rozběhne a snaží se chytit posledního žáka v řadě. Naproti tomu první žák v řadě roztáhne paže a snaží se zabránit doktorovi, aby mu chytil ocas. Hra končí tím, že doktor chytne posledního žáka v řadě, a ten se stane doktorem. A může se začít hrát od začátku.

POUŽITÉ ZDROJE

OBRÁZKY: [CIT. 2023-10-10]

DOSTUPNÉ POD LICENCÍ PUBLIC DOMAIN A CREATIVE COMMONS Z:

OBRÁZKY:

- https://www.casopis.ochranaprirody.cz/res/archive/072/008535_50_071435.jpg?-seek=1556317341
- https://www.irozhlas.cz/sites/default/files/styles/zpravy_fotogalerie_medium/public/uploader/2017_07_najin_fatu_z_210422-112140_ako.jpg?itok=yAFXmEOm
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b3/Panthera_tigris_corbetti_090901.jpg/1200px-Panthera_tigris_corbetti_090901.jpg?20090903221829
- http://www.chovzvirat.cz/images/zvirata/levhart_ioq97gf.jpg
- <https://www.zoopraha.cz/images/Aktualne/TTT9396.jpg>
- https://zoomagazin.cz/wp-content/uploads/2017/09/wild-elephants-1724217_640_opt.jpg
- <https://www.biolib.cz/IMG/GAL/254765.jpg>
- <https://www.petrpechac.cz/photos/medved-malajsky-zoo-jihlava-4574.jpg>
- <http://www.exotickapriroda.cz/files/blog-img/2017/07/1-OstrovMakaku.jpg>
- <https://i.ytimg.com/vi/C8GlwclRJMA/maxresdefault.jpg>
- https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTKDSmTJ_MYSu9MOuFx-uRshMRnIgQUz9f3_5A&usqp=CAU
- https://www.google.com/search?q=ban%C3%A1nov%C3%A9+pala%C4%8Dinky&rlz=-1C1AVNE_enCZ615CZ616&oq=ban%C3%A1nov%C3%A9&aqs=chrome.69i59j0i433i-512j0i131i433i512j69i57j46i512j0i512l5.4019j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8
- <https://cdn.tgdd.vn/2021/01/CookProduct/tong-hop-20-cach-lam-cac-loai-mut-keo-thom-ngon-khong-the-thieu-trong-dip-tet-1-1200x676.jpg>
- <https://giavi.net/wp-content/uploads/2022/07/top-5-mon-an-co-truyen-nhat-dinh-co-trong-mam-co-ngay-tet-mien-bac.jpg>
- <https://static.kinhthethoi.vn/images/upload/2022/02/15/z3181253649806-01216201d580f5e5991f040243a49540.jpg>
- <https://cuongdulich.com/assets/posts/1630011371-nguoi-khmer-nam-bo-2.jpg>
- https://hoilhpn.org.vn/documents/20182/2557997/2_Nov_2020_163329_GMTtrang-phucnung.jpg/f62d8747-1767-4122-ad49-3f1d967cd5ce
- <https://cdn.tgdd.vn/Files/2020/11/04/1304835/9-loai-gio-ngon-tru-danh-khong-the-thieu-trong-ngay-tet-co-truyen-202011042313072886.jpg>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

- https://photo-cms-vovworld.zadn.vn/w500/Uploaded/vovworld/rykxqreyxq/2014_05_13/dao.jpg
- <https://ivoryresort.vn/files/images/tours/kp9.png>
- <https://afamilycdn.com/2020/1/14/g4-15790109276431715245963.jpg>
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/38/Wasserb%C3%BCf-fel_%2825787818312%29.jpg
- [https://cdn.vietnamisawesome.com/Articles/1062087497%20\(1\).jpg](https://cdn.vietnamisawesome.com/Articles/1062087497%20(1).jpg)
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/79/Thap_Rua.jpg
- <https://review.siu.edu.vn/Upload/gdthtcd/nhac-1.jpg>
- <http://daidoanket.vn/dan-da-tay-nguyen-445339.html>
- https://vi.wikipedia.org/wiki/C%E1%BB%93ng_chi%C3%AAng#/media/T%E1%BA%ADp_tin:Babendil_01.jpg
- <http://cuuchienbinh.vn/doc-dao-trong-com/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/K%C3%A8n_b%E1%BA%A7u#/media/File:Kenbau.jpg
- <https://sdl.thuathienhue.gov.vn/?gd=7&cn=85&tc=2221>
- <https://toplist.vn/top-list/cach-chon-mua-sao-truc-am-thanh-chat-luong-tot-uy-tin-nhat-46603.htm>
- <https://tiki.vn/dan-nguyet-ta-tham-ncl1-p28285176.html>
- <https://adammuzic.vn/wp-content/uploads/2017/11/Dan-Co-ADAM-Muzic-1-1.jpg>
- <https://kenhitv.vn/wp-content/uploads/2019/07/dan-tranh.jpg>
- <https://bizweb.dktcdn.net/thumb/large/100/147/954/products/dan-nhi.gif?v=1640515625000>
- https://img.freepik.com/free-vector/japanese-origami-animals-flat-illustration-set-cartoon-polygon-paper-horse-hare-bird-frog-fish-cat-isolated-vector-illustration-collection-modern-hobby-relaxation-concept_74855-10095.jpg?w=2000
- https://icreate.womanexpertus.com/sites/default/files/styles/780w/public/origami_zhuravlik_56.jpg
- https://www.elle.cz/sites/default/files/public/styles/content_lg/public/2019-08/gettyimages-769782321.jpg?itok=JBQ9Lche
- <https://sudospaces.com/vietcenter/2020/10/sapa-fansipan-guanyin-statue.jpg>

WWW:

- <https://gocnhindkn.wordpress.com/2018/11/01/co-tich-viet-nam-song-ngu-triet-ly-song-sau-sac-qua-cau-chuyen-ve-chang-mai-an-tiem-va-trai-dua-hau/>
- <https://sachhay24h.com/y-nghia-truyen-co-tich-su-tich-qua-dua-hau-a765.html>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

- https://en.wikipedia.org/wiki/The_Legend_of_Mai_An_Ti%C3%AAM
- <https://www.pigy.cz/novinky/vojtovy-hry-na-opustenem-ostrove/>
- <https://www.hranostaj.cz/hra368>
- <https://skolaposkole.cz/prijimaci-zkousky-ss/prislovi>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vietnam>
- <https://www.vietnamista.cz/>
- <https://www.mundo.cz/vietnam>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vietnam%C5%A1tina>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Historie_p%C3%ADsma_ve_Vietnamu
- <https://howtovietnamese.com/vietnamese-alphabet-tones/>
- <https://learnvietnameseeasy.com/vietnamese-pronunciation/>
- https://vietnamdaily.ca/language/vietnamese-tones/#table_ma
- <https://www.paddy.cz/products/vietnamstina/>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Diacritic>
- <https://hoatieu.vn/bieu-mau/mau-chu-viet-chuan-cua-bo-giao-duc-va-dao-cao-127176>
- <https://daihocpccc.edu.vn/2017/02/09/tin-tuc-phong-chay-chua-chay-178540/>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hanoj>
- <https://cs.frwiki.wiki/wiki/Hanoi>
- <https://www.infoglobe.cz/cestovatelsky-pruvodce/vietnam-hanoj-patrani-po-tajemne-zelvi>
- <https://severni-vietnam.cz/etnicke-mensiny-vietnamu/> <https://zaletsi.cz/destinace/vietnam/kultura-a-zvyky-ve-vietnamu/>
- https://vi.wikipedia.org/wiki/C%C3%A1c_d%C3%A2n_t%E1%BB%99c_t%E1%BA%A1i_Vi%E1%BB%87t_Nam
- https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_ethnic_groups_in_Vietnam
- <https://severni-vietnam.cz/sapa/>
- <https://www.vietnam-travel.cz/webpage/vietnamska-fauna>
- <https://www.invia.cz/vietnam/fauna/>
- <https://zoohluboka.cz/saola>
- <https://www.savethesaola.org/>
- <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/projekt-na-zachranu-nosorozcu-rozhovor-s-premyslem-rabasem/r~877b8092faac11eba7d80cc47ab5f122/>
- <http://www.exotickapriroda.cz/blog/clanky/severni-vietnam-jaka-tam-potkate-zvirata>
- https://vi.wikipedia.org/wiki/M%C3%BAa_l%C3%A2n_-_s%C6%B0_-_r%E1%BB%93ng
- https://wikijii.com/wiki/Music_of_Vietnam
- <https://journeyonair.com/vietnam-travel-guides/traditional-musical-instruments>
- <https://vietnamtrips.com/instruments-of-vietnam>
- <https://www.vietvisiontravel.com/post/8-unique-vietnamese-musical-instruments/>
- <http://www.didulich.net/le-hoi-tro-choi-dan-gian/tong-hop-50-tro-choi-dan-gian-viet-nam-hay-va-pho-20567>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

- <https://vieclam123.vn/bang-chu-cai-tieng-viet-b96.html>
- <https://vietaip.wordpress.com/2016/05/13/co-vietnamci-miluji/>
- <https://galaxylands.com.vn/ban-do-viet-nam-map-vietnam-online/>
- <https://www.mahalo.cz/vietnam/informace-o-vietnamu/fauna-a-flora-vietnamu.html#:~:text=-Fauna%20je%20obdobn%C4%9B%20rozmanit%C3%A1%20jako%20fl%C3%B3ra.%20Na%20%C3%BAzem%C3%AD,nebo%20holub%3B%20180%20druh%C5%AF%20plaz%C5%AFa%2080%20druh%C5%AF%20oboj%C5%BEiveln%C3%ADk%C5%AF>
- <https://magazin.aktualne.cz/cestovani/15-mist-ktera-neminout-ve-vietnamu-narodni-park-obchod-na-re/r~07e8a0a81d9111e995210cc47ab5f122/>
- <https://www.vytvarny-shop.cz/rubriky/magazin/jak-na-to--origami-skladani-z-papiru/>
- <http://www.zlobidlo.cz/tvoreni/miska-ze-samotvrdnouci-hmoty>
- <http://www.zlobidlo.cz/tvoreni/miska-ze-samotvrdnouci-hmoty>
- <https://pavelherman.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=622819>
- <https://www.vietnamista.cz/products/a23-bat-trang-keramicka-vesnice/#!>
- <https://www.royalcrystal.cz/advisor/originalni-cibulak-vs-falesny-cibulak-co-by-jste-meli-vedet>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Kusudama>
- <https://www.inspirativni.cz/magazin/fleurogami-papirova-nadhera>
- <https://www.mundo.cz/vietnam/kuchyne>
- <https://goldenholidaytravel.com/how-is-the-rice-paddy-cultivated-in-vietnam.new>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

